ТЕХНИКА МАВСУМГА ТАХТ БЎЛСИН

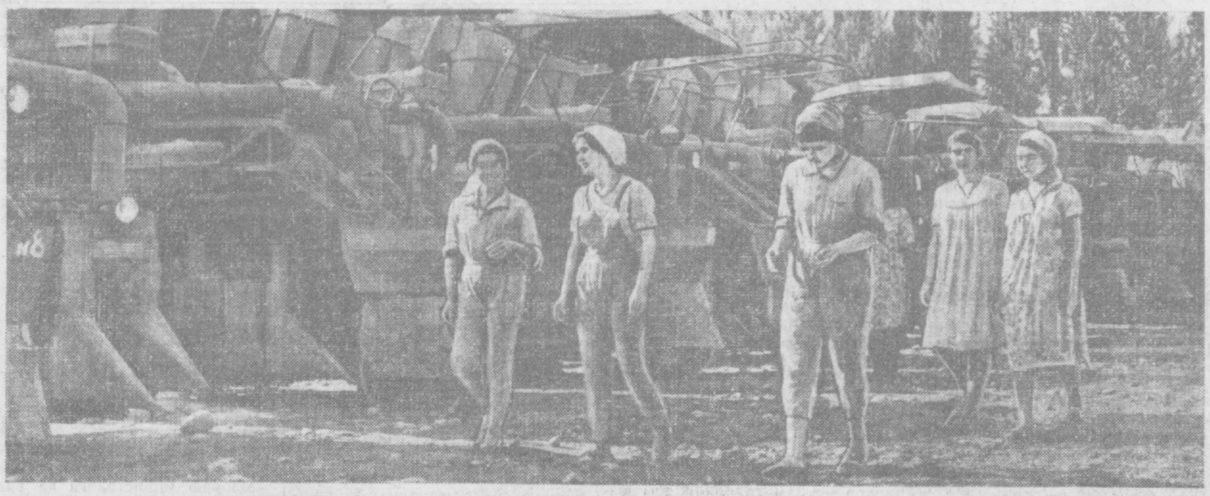

Урта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг аъзолари ҳосилнинг 60 процентини машиналар ёрдами билан териб олишга аҳд қилдилар. Ҳозир колхоздаги ҳамма пахта териш машиналари ремонтдан чиқарилиб тахт қилиб қўйилди. Суратда: «зангори кема» капитанларини кўриб турибсиз. Улар яқиндагина районда ташкил этилган механизация мактабини муваффақиятли тамомлаган қизлардир.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОҚҚЎРҒОН МЕХАНИЗАТОРЛАРИНИНГ ТАШАББУСИ

ОҚҚЎРҒОН 8 август. (ЎзТАГ). Машиналар билан кўпроқ пахта териш учун мусобақалашадиган оққўрғонлик механизаторлар минг агрегатдан 700 тасини ҳозирдаёқ теримга шай қилиб қўйдилар.

Районда механизаторларнинг ўқишига алоҳида эътибор берилмоқда, 340 киши ўз малакасини оширмоқда, шофер ва тракторчилардан 800 киши пахта териш машиналарини бошқаришга тайёрланмоқда. Бу тадбир барча пахта териш-машиналарининг икки смена ишлашини таъминлайди.

Оққўрғон деҳқонлари ғўза парваришининг сўнгги босқичида машина терими учун ажратилган майдонларда бегона ўтлар бўлмаслиги учун ҳаракат қилмоқдалар. Машина терими графиги белгиланган. Машина терими қисқа муддатда ўтказилиб, бир кунда йиллик планнинг етти процентигача бўлган қисмини териб олиш мўлжалланмоқда.

ЗВЕНО БОШЛИҚЛАРИНИНГ АҲДИ

Тошкент области механизаторлари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг ташаббусини маъқулламоқдалар. Улар йиллик планни қисқа муддат ичида бажариш учун аҳд қилмоқдалар. Биз қуйида ана шундай механизаторлардан бир нечасига сўз берамиз.

Йиллик пахта тайёрлаш давлат планизи 11 иш кунида бажарамиз. План фақат машина терими ҳисобига адо этилади.

У. ШОДИЕВ,
Ўрта Чирчиқдаги «Северний маяк» колхозининг звено бошлиғи, механик-ҳайдовчи.

Звеномиз аъзолари 40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Ҳозирнинг ўзида ҳар туп кўчатда 8-9 тадан бўлиқ кўсак бор. Уни 15 таданга етказиш учун курашамиз. Бизда ҳосилдорлик юксак. Шу сабабдан 10-12 кун эмас, 15 иш кунида йиллик планни бажарамиз.

Х. БЕГМАТОВ,
2-«Пискент» совхозининг звено бошлиғи, механик ҳайдовчи.

Мен бу йилги мавсумда 110 тонна пахта териш мажбуриятини олдим. Машинам шай. Аҳдимнинг уддасидан албатта чиқаман. Пахта тайёрлаш йиллик планини 12 иш кунида бажарилишини таъминлайман.

Н. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
2.«Оққўрғон» совхозининг звено бошлиги, механик-ҳайдовчи.

«Правда Востока»дан

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 155 (3383).

10 АВГУСТ ЧОРШАНБА 1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

СССР МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИ ВАКИЛЛАРИНИНГ ЕТТИНЧИ СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети СССР матлубот кооперацияси вакиллари еттинчи съездининг делегатларини ва сизлар орқали мамлакатнинг барча кооператорларини қизғин табриклайдилар.

Матлубот кооперациясининг съезди Совет халқи хўжалик ва маданий қурилишимизнинг, совет кишилари моддий фаровонлигини янада оширишнинг, социалистик ватан иқтисодий қудратини мустаҳкамлашнинг навбатдаги вазифаларини белгилаб берган КПСС XXIII съездининг тарихий қарорларини амалга оширишга киришган бир вақтда ўтмоқда. Партия съездининг қарорлари якдиллик билан маъқулланди ҳамда ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва совет зиёлиларининг жуда катта сиёсий меҳнат ғайратини қўзғатиб юборди.

53 миллиондан кўпроқ кишини бирлаштириб турган оммавий ижтимоий ташкилот бўлган матлубот кооперацияси совет халқининг бунёдкорлик меҳнатида актив қатнашмоқда. Кооперация шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги иқтисодий алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлашнинг, аҳолига хизмат кўрсатишни анча яхшилашнинг таъсирчан формасидир. У, совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлиқ қондиришда, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларни бартараф қилиш тадбирларини амалга оширишда коммунистик партияга ва ҳукуматга кўмаклашмоқда. Матлубот кооперацияси халқаро кооператив ҳаракатида фаол қатнашмоқда. халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик учун зўр бериб курашмоқда.

КПСС XXIII съездининг қарорлари совет кооператорлари олдига янги юксак талаблар қўймоқда. Матлубот кооперацияси ходимлари қишлоқда маданий савдони тағин ҳам кенг авж олдиришлари, харидорларга хизмат кўрсатишни муттасил яхшилаб боришлари, аҳоли учун энг қулай бўлган савдонинг янги форма ва методларини ривожлантиришлари лозим. Улар товар ресурсларини моҳирлик билан тақсимлашлари, саноат билан амалий алоқаларни мустаҳкамлашлари, мол ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва молларнинг сифатини яхшилаш мақсадида саноатга тағин ҳам активроқ таъсир ўтказишлари лозим. Матлубот кооперацияси системаси товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳамда колхоз ва совхоз ёрдамчи хўжаликлари ва овчилик маҳсулотини реализация қилиш йўли билан қўшимча товар ресурсларини товар оборотига тортиш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланишлари керак.

Қишлоқ меҳнаткашларининг турмушини қайта қуришда муҳим роль ўйнаётган умумий овқатланишни ва нонпазликни ҳар томонлама ривожлантириш матлубот кооперациясининг асосий вазифаларидан биридир. Кооперация ташкилотлари ошхоналар, чойхоналар, кафелар ва новвойхоналар ишидаги камчиликларни тезроқ тугатишлари, уларнинг ишларини такомиллаштиришлари, чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини яхшилашлари, молларнинг хилини кўпайтиришлари лозим.

Қишлоқ жойларида магазинлар, ошхоналар, складлар ва музхоналар қуришни тағин ҳам активроқ авж олдириш, уларни ўз вақтида ишга туширишни таъминлаш, молларни ташиб юриб сотишни ҳар томонлама авж олдириш зарур. Янги магазинлар ва ошхоналарда аҳолига хизмат кўрсатиш учун энг кўп қулайлик туғдирилиши, савдонинг прогрессив формалари кенг қўлланилиши, меҳнатни механизациялаш воситалари кенг жорий қилиниши лозим.

Партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга доир тадбирлари деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва харид қилишни анча кўпайтирмоқ учун шарт-шароит яратиб берди. Матлубот кооперацияси ходимларининг бурчи шуки, улар маҳсулот тайёрлаш ташкилотларининг ишини яхшилашлари, шу ташкилотларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашлари ва кенгайтиришлари, тайёрланаётган маҳсулотлар ва хом ашёнинг сифатини оширишлари, нобудгарчиликларни камайтиришга тағин ҳам зўр бериб эришмоқлари лозим. Колхозлар ва колхозчилардан ортиб қолган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилишни кўпайтириш, шунингдек ёввойи мевалар, емишлар, қўзиқоринлар ва асал тайёрлашни кўпайтириш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланиш, шу маҳсулотлар билан савдо қилишни ҳар томонлама кенгайтириш керак.

Кооператив ташкилотларида демократияни бундан буён ҳам ривожлантира бериш. хўжаликни бошқариш ҳамда матлубот жамиятлари ва союзларининг фаолиятини контроль қилиш ишида пайчиларни кенгроқ тортиш, кадрларни давлат интизомига оғишмай риоя қилиш ва камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш руҳида тарбиялаш керак. Қаттиқ иқтисодий тежаш кооператив маблағларини кўпайтирмоқ ва шу маблағларни сақлаб қолмоқ учун доимий кураш олиб бориш барча кооператорларнинг ҳамиша диққат марказида туриши лозим.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети, матлубот кооперациясининг ходимлари коммунизм қураётган совет кишиларининг ўсиб бораётган ҳамма талабларини тағин ҳам тўлиқ қондирмоқ учун зарур чораларни кўрадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ | СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

КАТТА ХИРМОННИ КЎЗЛАБ

КПСС Марказий Комитети май Пленуми қишлоқ хўжалиги экинларидан муттасил равишда мўл ҳосил етиштириш масаласини ўртага қўйди. Ҳақиқатан ҳам қишлоқ меҳнаткашларининг бундан ҳам муҳимроқ вазифаси йўқ. Биз илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириб, деҳқончилик маданиятини янада кўтаришимиз, техникадан ҳар қачонгидан яхшироқ фойдаланишимиз ва шу йўл билан гектаридан етиштириладиган ҳосилни кескин оширишимиз керак.

Маълумки, бизнинг колхоз райондаги қолоқ хўжаликлардан ҳисобланарди. Пленум қарорларидан илҳомланган деҳқонларимиз бутун куч ва ғайратларини ишга солиб, шу қолоқликдан қутилиш, илғорлар сафига етиб олишга ҳаракат қилмоқдалар.

Биз бу йил 718 гектар ерда деҳқончилик қиляпмиз. Ҳар гектар ердан ўтган йилга нисбатан 4 центнердан кўп ҳосил етиштириш аҳдимиз бор. Бунинг уддасидан чиқиш учун эрта кўкламдан бери дала ишларини сифатли олиб боряпмиз. Лафзи ҳалол кишиларимиз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажариш йўлида барча зарур чораларни кўрмоқдалар. Ўтган ой хўжалигимизда баракали якунланди. Ғўза қатор ораларига бир ярим марта сув берилди, икки марта узунасига культивация қилинди, 15 июлгача ҳамма майдонларимиздаги ғўзаларни ўғитлаб бўлдик. 530 гектар майдондаги еримизга қўшимча равишда ишлов бериб, шарбат суви оқиздик. Натижа чакки бўлмади. Ҳозирнинг ўзида ҳар бир кўчатда ўртача беш-олтитадан бўлиқ кўсак тўпланди.

Деҳқонларимиз дастлабки ютуқлар билан кифояланиб, ишни бўшаштириб юборганлари йўқ. Аксинча, ҳосили кам майдонлардаги экинлар парваришини янада яхшилаб, серҳосил ғўзалар даражасига етказиб олиш учун курашмоқдалар. Шу йўл билан август ойи давомида ҳар бир туп ғўзада қўшимча равишда 4-5 тадан кўсак тўплашга эришмоқчимиз.

Ашурали Тошматов, Маҳамадали Давлатов, Меливой Султонов, Ҳабибулла Зайнуллаевлар бошлиқ звеноларимиз ишидан ҳамма мамнун. Бу звеноларда бир кун ҳам иш бўшаштирилгани йўқ. Ғўзалар қондириб суғорилмоқда, тракторлар юриши мумкин бўлган пайкаллар культивация қилинаяпти. Чопиқ ўтказилиб, ўсимлик таги доим юмшоқ сақланмоқда.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти деҳқонларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга доим эътибор беряпти. Биз аввалги ойларда далада ишлаётганларнинг иш ҳақларини 70 проценти миқдорида тўлаб бордик. Ҳозир шу кунлардаги тиғиз ишни ҳисобга олиб, 100 процент миқдорида ҳақ тўлашни жорий қилдик.

Шуниси қувончлики, биздаги экин майдонларининг ҳаммаси колхозчиларга тақсимлаб берилган. Улар ўзларига бириктилган майдондаги ғўзаларни меҳр билан парвариш қилишяпти. Районимиздаги «Интернационал» колхозида звено аъзоларига бир неча ердан карталар ажратиб берилган. Бизда эса бошқача, яъни ҳар бир колхозчига яхлит-яхлит карталар берилган. Бунинг натижаси ҳам яхши бўлди. Колхозчилар ўз оила аъзолари билан ишлашиб бириктилган ерларда мўл ҳосил тўплашяпти.

Рихсибой Валиев анча вақтгача колхозимизда ёлчитиб ишламади. Биз уни тўғри йўлга солдик. Охири у олти гектар ер олиб, деҳқончилик қилабошлади. Қатор ораларини сифатли культивациядан чиқартирди. Чопиқни намунали уюштирди. Оқибатда унинг картасида бегона ўтлар таги-туги билан йўқолиб кетди. Ҳозир унинг пайкалларида ҳам мўл ҳосил тўпланмоқда.

Тошкентлик Маҳмуджон Қосимов ҳам ватанпарварлик намунасини кўрсатиб, ўз оиласи билан колхозимизга кўчиб келди. Икки гектар ер олиб, мўл ҳосил етиштирмоқда. Асатулла Раҳматов, Эргашали Раҳмонов каби ҳурматли кексаларимиз ҳам колхозимизни илғорлар қаторига етказиб олишдек ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Экин майдонларини колхозчиларга бириктиб қўйиш деҳқонларимизнинг ишга бўлган масъулиятларини оширди. Анчагина қўшимча ҳосил тўплаш имкониятини яратиб берди.

Биз ғўза қатор ораларига ишлов беришни йиғим-теримга тайёргарлик кўриш билан боғлаб олиб боряпмиз. Пахтанинг тезроқ етилишини таъминлаб, ҳосилнинг кўп қисмини «зангори кема»лар ёрдами билан териб олмоқчимиз. Ўтган йили ҳаммаси бўлиб бизда бештагина пахта териш машинаси ишлаган эди. Бу йил эса қўшимча равишда яна 10 та «зангори кема» сотиб олдик. Машиналарнинг кўпайиши ва уларнинг унумли ишлашини таъминлаш ғоят даражада катта аҳамиятга эга. Биз ўтган йили кунига йиллик планнинг 2,5-3 проценти миқдорида пахта топширгандик. Бу йил суръатга суръат қўшамиз. Ишни пухта ташкил қилиб, кунига йиллик планнинг 4-5 проценти миқдорида «оқ олтин» топшириб, тезроқ маррага етамиз.

Биз августни ҳосилга ҳосил қўшиш ойи, деб эълон қилдик. Бу ойда янада астойдил меҳнат қиламиз. Бир кунни ҳам зое ўтказмаймиз. Ҳар бир картада мажбуриятни ошириб бажарадиган ҳосил тўплаймиз. Шу билан бирга пахтамизнинг асосий қисмини юқори сортларга топшириб, даромадимизни янада кўпайтирамиз.

Аҳмаджон ҒАФФОРОВ,
Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг раиси.

УМУМИЙ ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети умумий таълим мактабларининг ишини янада яхшилаш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Қарорда айтиладики, республикада халқ маорифини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш соҳасида сўнгги йилларда кўпгина ишлар қилинди.

Ҳамма жойда саккиз йиллик умумий мажбурий таълим жорий этилди. Етти йил ичида умумий таълим мактабларининг шохобчаси 600 тага етди, ана шу давр ичида ўқувчилар сони анча кўпайди. 1965 йилда саккиз йиллик мактабларни ва ўрта мактабларни битирувчилар сони 1958 йилдагига нисбатан икки баравар ортди. Саккиз йиллик мактабларни битирувчиларнинг салкам 70 проценти ўрта мактабларнинг юқори синфларида, профессионал-техника ўрта махсус ўқув юртларида ўқишни давом эттирмоқдалар. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқитилаётган ишчи ёшлар ва колхозчилар кўпайди. Болаларни ижтимоий тарбиялашнинг куни узайтирилган мактаблар ва группалар, мактаб-интернатлар каби формалари аҳолига ғоят манзур бўлиб қолди. Мактабларнинг ўқув-моддий базаси кенгайди ва мустаҳкамланди. Етти йиллик ичида синф хоналарнинг умумий сони икки баравар ортди. Биринчи сменада ўқитилаётган ўқувчилар сони бир миллиондан зиёд кўпайди.

Республикада мактаб бинолари қурилиши, айниқса колхозлар, совхозлар, корхона ва муассасаларнинг куч ҳамда маблағлари билан мактаблар қурилиши олиб борилмоқда.

Етти йил ичида ўқитувчилар сони 75 минг кишидан 121 минг кишигача кўпайди. Олий маълумоти бўлган педагоглар сони деярли уч мартадан зиёд ўсди.

Шу билан бирга дейилади, қарорда, мактабларнинг ишида жиддий камчиликлар мавжудлиги сабабли биринчи синфларга кириб ўқий бошлаган ўқувчиларнинг 84 процентдан камроғи саккиз йиллик маълумотни ўз вақтида тугалламаётир. Баъзи область партия комитетлари ва оближрокомлар, район партия комитетлари ва райижрокомлар мактаблар ҳузуридаги интернат шохобчаларини ривожлантиришга, уларда ҳаётни ва турмушни тўғри ташкил этишга тегишинча аҳамият бермаётирлар.

Куни узайтирилган мактаб ва группаларни тузиш юзасидан белгиланган план йил сайин бажарилмай қолмоқда. Умумий таълим учун ажратилган фондлардан қониқарсиз фойдаланилмоқда. Ўқувчилар мактаблардан кетиб қолаётирлар. Ҳар йили 8—15 ёшдаги ўсмирлардан 40 мингдан кўпроғи мактабга жалб қилинмай қолаётир.

Мактаб-интернатлар контингентини кенгайтириш юзасидан белгиланган планлар қониқарсиз бажарилмоқда. Жисмоний камчилиги бўлган болалар учун махсус мактаблар ва мактаб-интернатлар ҳанузгача лозим даражада кенгайтирилмаётир.

Баъзи корхоналар ва совхозларнинг раҳбарлари, колхозларнинг правлениелари ишлаб турган ёшларнинг ҳаммасига саккиз йиллик маълумот бериш тўғрисида ғамхўрлик кўрсатмаётирлар.

Республикадаги кўпгина мактабларининг ўқув-моддий базаси етарли эмас. Мактаб биноларидан 600 дан кўпроғи шикастланган ҳолда қолиб келмоқда. мактаб биноларининг бир қисмида электр чироглари йўқ. Кўпгина мактабларда марказий иситиш, водопровод, канализация шохобчалари ишламайди. Мактаблар техника воситалари ва кўргазмали ўқув қўлланмалари билан етарли таъминэтилган эмаслар. Уларнинг кўпчилигида комплекс спорт майдончалари, ошхоналар, буфетлар йўқ, уларда озиқ-овқат маҳсулотларининг хили етарли эмас.

Баъзи партия ва совет ташкилотлари ҳамда халқ маорифи органлари мактабларда машғулотларни бир сменага кўчириш масалалари билан шуғулланмаётирлар.

Мактабларнинг капитал қурилиши. ўқувчиларнинг кўпайиб боришига нисбатан кейинда қолмоқда.

Ўқувчиларнинг умумий сони кўпайганлигига қарамай, республика мактабларида 1965—1966 ўқув йилида 10 мингдан кўпроқ ўқитувчи етишмади. Ўқитувчиларнинг малакасини ошириш тўғрисида ҳамма жойда ғамхўрлик қилиняпти деб бўлмайди, шунингдек уларга методик ёрдам кўрсатиш, ўқитувчиларнинг турмушини яхшилашга ҳам ҳамма жойда ғамхўрлик қилинаётгани йўқ.

Баъзи мактабларда ўқитишнинг савияси ҳали ҳам паст. Ўқувчиларнинг анчагина қисми бир қанча ўқув фанларини ўзлаштиролмаётир, иккинчи йил синфда қолмоқда, сўнгра кўпинча маълумот олмасдан мактабни ташлаб кетмоқда. Ўсмирларнинг қаровсизлиги ва улар орасида ҳуқуқ тартиботларни бузиш ҳоллари ўқув ва тарбиявий ишларнинг қониқарсиз ҳолда қолишига сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ўқув планлари ва программаларининг ҳозирги замон илмий педагогика талабларига мос бўлиб тушмаётганлигини етарли қатъият билан бартараф қилмаётир, ўқитишнинг сифатини ҳар тарафлама ошириш билан шуғулланмаётир. Ўзбекистон педагогика фанлари илмий тадқиқот институти кейинги йилларда таълим ва мактаб ўқувчиларини коммунистик руҳда тарбиялаш проблемалари юзасидан биронта ҳам ҳаётий муҳим ва туб масалани ишлаб чиққани йўқ.

Республика мактабларида тарбиявий ишларнинг қўйилишида жиддий камчиликлар рўй бермоқда.

Мактаб комсомол ва пионер ташкилотларининг фаолиятида ҳали кўпгина расмиятчилик ва дабдабабозлик ҳукм сурмоқда.

Мактаблар ишида ана шу ва бошқа жиддий камчиликлар борлигига сабаб шуки, баъзи партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, халқ маорифи органлари мактабларнинг иш мазмунини чуқур даражада билишга етарли эътибор бермаётирлар, ўқув-тарбия процессини яхшилаш ҳақида, ўқитувчиларнинг ғоявий-назарий даражаси ва педагогик маҳоратини ошириш ҳақида, уларга зарур маданий-маиший шароит яратиб бериш ва мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилмаётирлар.

(Давоми 2-бетда).

Бу маданият саройи Ниёзбоши қишлогининг кўркига кўрк қўшиб турипти. Суратда: Янгийўл районидаги Ленин номли колхозининг янгидан қурилиб фойдаланишга топширилган маданият саройи.

СОВЕТ КООПЕРАТОРЛАРИНИНГ VII СЪЕЗДИ

Катта кремль саройида 9 августда СССР матлубот кооперацияси вакилларининг VII съезди очилди. Съездда 1762 делегат, қарийиб 40 чет мамлакат кооператив ташкилотларининг вакиллари қатнашмоқда.

Съезд президиумида А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, Ф. Д. Кулаков ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. И. Микоян, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. Э. Димшиц СССР министрлари, матлубот кооперациясининг илғор ходимлари бор эди.

Съезднинг раҳбар органлари тузилганидан кейин делегатлар иш тартибини тасдиқладилар.

КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Кулаков КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг СССР матлубот кооперацияси вакилларининг VII съездига табрикномасини ўқиб эшиттирди. Залда ҳозир бўлган кишилар бу табрикномани гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Центросоюз правлениесининг раиси А. П. Климов центросоюз правлениесининг ҳисоботи ва матлубот кооперациясини янада ривожлантириш вазифалари тўғрисида доклад қилди.

(ТАСС).

ЮКСАК УНВОН МУБОРАК!

Етти йиллик план топшириқларини бажаришда кўрсатган алоҳида хизматлари ва юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганликлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1966 йил 5 август Фармонига биноан машинасозлик корхоналари ходимларидан 30 кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди ва Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилади. Бу юксак унвонга сазовор бўлганлар орасида Тошкент шаҳридаги «Ташсельмаш» заводининг мастери **Мустақим ЮСУПОВ** ҳам бор.

УМУМИЙ ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИ ИШИНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети область, шаҳар ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар ва район ижрокомларига ҳамда Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига умумий таълим мактабларининг ишини янада ривожлантириш ва яхшилаш учун ҳамма чораларни кўришни топширдилар.

Ҳамма ўқиши керак

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети халқ маорифини янада ривожлантириш юзасидан Госплан ва Маориф министрлиги 1966—1970 йилларга мўлжаллаб тақдим этган топшириқни маъқулладилар.

Қуйидагилар тавсия қилинди: 6 ва 7 ёшдаги болаларни, шунингдек 7 ёшдан 16 ёшгача бўлган ва ўқимаётган болалар ҳамда ўсмирларни ҳар йили тўла ҳисобга олиб чиқишни таъминлаш;

мактабларнинг микрорайонларини қайта кўриб чиқиш, уларни ижрокомларнинг қарорлари билан тасдиқлаш; мактабларга барча болаларнинг келиб ўқиш имкониятини ва бошланғич, саккиз йиллик ҳамда ўрта мактабларнинг давомийлигини таъминлаш;

болаларнинг ҳаммасига албатта туғилиш гувоҳномаси берилишини таъминлаш. Янги туғилган болаларни ўз вақтида рўйхатга олиш ва уларга туғилиш гувоҳномаси олиш учун ота-оналарнинг жавобгарлигини ошириш. Болаларни мактабга юборишдан бош тортувчи шахсларга жамоатчилик ва маъмурий йўл билан таъсир кўрсатиш чораларидан фойдаланиш;

мактаб ёшидаги болаларнинг ҳаммасини ўқишга тўла жалб этишга эришиш ва ўқув йилининг бутун давомида мактабларда ўқувчилар сонини сақлаб қолиш, хусусан маҳаллий миллат қизларини сақлаб қолиш. Мактабдан кетиб қолган ўқувчиларни қайтариб олиб келиш чораларини кўриш. Ўқувчиларнинг келиб-кетиши тўғрисида мактабларда юритиладиган ҳужжатлар ва статистика ҳисоботини тартибга келтириш;

соғлиқни сақлаш органлари билан биргаликда жисмоний-руҳий камчиликлари бўлган болаларни ўқитиш формаларини белгилаб чиқиш, улар учун қўшимча мактаб ва синфлар очиш;

барча мактабларнинг микроучасткаларида 6 ёшгача бўлган болалар билан уларни мактабга киришга тайёрлаш ишларини ташкил этиш.

Ўқувчиларни IX синфларга чекланмаган ҳолда қабул қилишни таъминлаш;

ҳар йили 20 августгача ҳар бир мактабда мактабга олиб келиш ва уйига олиб бориб қўйишга муҳтож ўқувчиларнинг борлигини аниқлаб чиқиш; меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижрокомларининг қарорлари билан мактабларга транспорт биркитиб қўйиш.

Мактабларни мустаҳкамлаш чораларини кўриш, ана шу мақсадда мактаблар ҳузуридаги интернат шохобчаларини кенгайтириш, куни узайтирилган мактаблар ва группалар ҳузурида ўқувчиларнинг машғулотлари, дам олиши ва истироҳат қилиши учун ҳамма шарт-шароитларни яратиб бериш. Мактаблар ҳузуридаги интернатлар учун типовой бинолар қурилишини, куни узайтирилган мактаб ва группаларнинг колхозлар, совхозлар, корхона ва муассасалар ҳисобига қурилишини таъминлаш; мактаблар ҳузуридаги интернатларнинг ҳаммасида ошхоналар ташкил этиш ва ўқувчиларнинг икки марта овқатланишини кўзда тутиш.

«Госстрой»га ва Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига 1966 йил мобайнида мактаблар ҳузуридаги интернатларнинг 50, 100, 200 ўринли типовой лойиҳаларини ишлаб чиқиш.

Мактабларда колхозлар, совхозлар, муассаса ва корхоналарнинг маблағларини жалб этиш ҳисобига умумий таълим фондларини кенгайтириш;

Ҳамма мактабларда буфет ва ошхоналарга эга бўлиш;

ўқувчиларга медицина хизмати кўрсатишни ва мактабларнинг санитария ҳолатини яхшилаш, мактабларга медицина ходимларини биркитиб қўйиш, мактабларда фельдшер-медицина ва тиш врачлари кабинетлари барпо этиш.

Ўқиш ва тарбия

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети область, шаҳар ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар ва район ижрокомларига, Маориф министрлигига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, Узсовпроф ва уларнинг жойлардаги органларига қуйидаги вазифаларни амалга оширишни топширдилар:

ўқувчиларни ўқитиш ва тарбиялашнинг сифатини яхшилаш, таълимнинг мактаб билан боғланишини мустаҳкамлаш, икки йил бир синфда қолишни тугатиш, таълимнинг асосий формаси сифатида дарснинг аҳамиятини ошириш;

ўқитувчиларнинг куч-ғайрати ва ижодий ташаббусини ўқувчиларнинг билим даражаси ва амалий машғулотлари савиясини, айниқса, математика, физика, химия, биология ва тил бўйича янада оширишга сафарбар этиш;

барча мактабларни ва биринчи навбатда, бошланғич синфларни юқори малакали ўқитувчилар билан таъминлаш, барча бошланғич мактабларни саккиз йиллик ва ўрта мактабларга биркитиб қўйиш;

шаҳар ва қишлоқ мактабларининг ўқув-тарбия ишлари тажрибасини мунтазам айирбошлаб туриш;

машғулотларда кўргазмали ўқув қуролларини кенг қўллаш, жиҳозлаш ва техника воситалари, ўқувчилари яхши ва барқарор билим олаётган ўқитувчилар ва мактабларнинг иш тажрибасини жорий этиш;

ўқувчиларнинг қишлоқ хўжалик ишларида бўлиш муддатлари тўғрисидаги қарорларни қатъий бажариш;

ўқувчилар билими баҳосининг объективлиги учун ўқитувчиларнинг масъулиятини ошириш, бу масалада ўқитувчиларга тазйиқ ўтказилишига йўл қўймаслик, мактабларнинг ишига ўзлаштириш процентига қараб баҳо беришдан иборат ярамас практикани қоралаш;

уйга бериладиган топшириқларнинг ҳажмини қатъий тартибга солиш, асосан дарсларда, лабораторияларда ва амалий машғулотларда ўқув материалининг ўзлаштирилишини таъминлаш;

ўқув процессига замонавий техника воситалари: радио, кино, телевидение ва шу кабиларни қатъият билан жорий этиш, дарсларда ҳужжатли кинофильмлар ва илмий оммабоп кинофильмлардан кенг фойдаланиш;

Ота-оналар орасида педагогика пропагандасини яхширок қўйиш, шу мақсадда лекторийлар, педагогика билимлари университетлари шохобчасини кенгайтириш, ота-оналар билан бирга болаларни ўқитиш ва тарбиялаш масалалари юзасидан лекциялар, докладлар ва суҳбатларни мунтазам ўтказиб туриш, бу муҳим ишга олимларни, энг яхши ўқитувчиларни, ишлаб чиқариш раҳбарлари ва илғорларини, актив ота-оналарни жалб этиш. Болаларни тарбиялашда жамоатчилик ва оиланинг ролини ошириш. Мактаб ота-оналар комитетларининг ишини авж олдириш, болаларни ўқитиш ва тарбиялаш учун уларнинг роли ва жавобгарлигини ошириш;

мактабларда физкультура ва оммавий спорт ишини кучайтириш. Маориф министрлигига, Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Советига, шунингдек маҳаллий Советлар ижрокомларига барча саккиз йиллик ва ўрта мактабларда спорт майдончалари қуришни ташкил этиш;

Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув»га 1966 йил 1 сентябргача республикадаги барча мактабларни спорт ашёлари ва спорт формаси билан марказлаштирилган ҳолда таъминлаш масаласини ҳал этиш;

ўқувчилар орасида уларнинг истиқомат қилиб турган жойларида тарбиявий ишларни яхшилаш, уй бошқармалари ва йирик уй-жой биноларининг ҳаммаси ҳузурида, совхозлар ва колхозларда болалар майдончалари, спортнинг асосий турлари бўйича ҳовли командалари ташкил этиш;

Маҳаллий саноат министрлиги ҳамда Мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармасига Ўзбекистон касаба союзлари Совети билан биргаликда бир ой муддат ичида болалар майдончалари учун жиҳозлар тайёрлаш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиб тақдим этиш;

маориф министрлиги ва Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Советига, Ўзбекистон касаба Союзлари Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига ҳар бир мактаб-интернатда спорт турлари бўйича спорт бўлимлари ва группалари тузиш;

республика ёшлар спорт маҳорати мактаби ҳузурида соғломлаштириш спорт лагери тузиш таклиф қилинди.

1967 йилда Ўзбекистон ўқитувчиларининг III съездини чақириш.

Маориф министрлигига қуйидагилар таклиф этилди:

1967—1968 йилларда республикадаги умумий таълим мактаблари учун фан ва техника соҳасидаги замонавий муваффақиятларни ҳисобга олган ҳолда барча фанлар юзасидан стабиль ўқув планлари ва программалари ишлаб чиқиш; 1970 йилда республика ўрта мактаблари учун стабиль дарсликлар яратиш ҳамда ўзбек ва қорақалпоқ тилларида оригинал ўқув адабиёти нашр этишга алоҳида эътибор бериш; яратилаётган дарсликлар ва ўқув қўлланмаларининг сифатини ошириш ва бунинг учун олимлар, методистлар, тажрибали ўқитувчилар орасидан авторлар коллективлари тузиш ва энг яхши дарсликлар учун конкурслар ўтказиш практикасини қўллаш;

Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий тадқиқот институтининг фаолиятини ўрганиш ва унинг ишини яхшилаш тадбирларини Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қараб чиқиши учун тақдим этиш;

республика халқ маорифи ва мактабларининг 50 йилда эришган муваффақиятларини пропаганда қилиш мақсадида 1967 йилда халқ маорифи бўйича республика музейи ташкил этиш;

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети матбуот комитети билан биргаликда «Мактаб кутубхонаси» ва синфдан ташқари ўқиш учун илмий оммабоп адабиёт сериясини чиқаришни ташкил этиш, уч ой муддат ичида мактаблар учун ўқув-методик кўргазмали қўлланмалар нашр этиш планини ишлаб чиқиш;

педагогика нашрларининг тематикасини кенгайтириш ва ўқитувчиларга ёрдам учун илмий методик адабиёт нашр этишни кўпайтириш;

мактаб кутубхоналарининг, мактаблар ва пионерлар саройлари ҳузуридаги кутубхоналарнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, улар учун махсус бинолар ажратиш, ускуналар билан таъминлаш, китоб фондини мунтазам тўлдира бориш.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Кинематография давлат комитетига ҳар йилги планларида ўқув кинофильмлари ва диафильмлар яратишни кўзда тутиш, илмий оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студияси ҳузурида болалар фильмлари ва ўқув фильмлари бўлими ташкил этиш, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарамоғига ўзбек тилида янги таржима қилинган ва дубляж ўқув кинофильмлари ва болалар бадиий кинофильмлари яратиш тўғрисидаги таклифларни тақдим этиш.

1966—1967 ўқув йилидан бошлаб ўқувчиларнинг мактаб гигиенаси дарсини жорий этиш ва гигиена ҳамда болалар учун режим масалалари юзасидан адабиётлар, плакатлар ва методик қўлланмалар нашр этишини таъминлаш.

Ишчи ва қишлоқ ёшлари мактаблари

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, оближрокомлар, Тошкент шаҳар ижрокомига, Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органларига, министрликлар, идора, корхона, қурилиш, муассасалар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига қуйидаги вазифаларни топширдилар:

ишчи ёшларнинг кечки (сменали) мактабларига, қатнаб ўқиладиган ва сиртқи мактабларга раҳбарликни яхшилаш, ўқувчилар сони юзасидан белгиланган планларнинг бажарилиши учун ва ана шу мактабларнинг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш учун қатъий чоралар кўриш;

ишчи-ёшлар ўқишини ишлаб чиқаришдаги иш билан муваффақиятли қўшиб олиб боришларига, уларга яратиб берилган шароит ва имтиёзлардан тўла фойдаланишларига эришиш;

халқ хўжалигида ишлаб турган ва саккиз йиллик маълумоти бўлмаган ёшларнинг саккиз йиллик умумий таълим олишини 1970 йилгача тугаллаш;

корхона ва колхозларда катталарни ўқитишга ёрдам берувчи доимий комиссияларнинг ишини яхшилаш. Ишчи-ёшлар ва қишлоқ ёшлари мактабларидан ўқувчиларнинг кетиб қолишига йўл қўймаслик. Социалистик мусобақа натижаларини якунлаш вақтида корхонада, колхозда, совхозда ёшларнинг умумий таълими қандай қўйилганлигини назарда тутиш;

ишчи ва қишлоқ ёшларининг мустақил мактабларини янги объектлар қуриш ҳисобига ташкил этиш; ўқишни ишлаб чиқаришдаги иш билан муваффақиятли қўшиб олиб бораётган ишчиларни, колхозчиларни, хизматчиларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантиришнинг турли формаларидан кенг фойдаланиш.

Ўқув-моддий базани мустаҳкамлаш

Қарорда область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг мактаблар ўқув-моддий базасини кенгайтириш соҳасида белгилаган тадбирлари маъқулланади. Шу билан бирга Тошкент, Фарғона, Нукус, Андижон ва Самарқанд шаҳарларининг мактабларида машғулотлар кўп сменаларда олиб борилаётганлигини бартараф этишга алоҳида эътибор берилади.

1966—1970 йилларга мўлжалланган мактаблар қурилиши плани тасдиқланди.

Область, шаҳар, район партия комитетларига, маҳаллий Советлар ижрокомларига, халқ маорифи органларига мактабларда машғулотларнинг сменали олиб борилишини қисқартириш юзасидан ишлар қандай бораётганлиги устидан мунтазам контроллик ўрнатиш вазифаси юклатилди; бу ишда қурилиш ташкилотлари ва бошқа ташкилотларга доимий ёрдам кўрсатиш.

Қурилиш министрлиги ва Қишлоқ қурилиши министрлигига мактаб қурилишининг сифатини яхшилаш, қурилиш объектларини ҳар йили янги ўқув йили бошланишига қадар тўла комплекс ишга тушириш, «Госстрой» ва Маориф министрлигига эса янги қурилаётган мактаб биноларининг лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида тайёрлаб бериш таклиф этилди;

маъмурий бинолар ва санитария-гигиена нормаларига жавоб берадиган бошқа биноларни мактаб учун мослаштиришни давом эттириш;

мактаб, мактаб-интернатлар ва бошқа болалар муассасаларининг биноларини шу бинолардан бошқа мақсадларда фойдаланиш учун беришни тақиқлаб қўйиш;

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижрокомларига ва Тошкент шаҳар ижрокомига 1966—1970 йилларда маҳаллий саноат корхоналари пландан ташқари олган фойданинг бир қисмини уй-жой, маданий-маиший қурилиш ва ободончиликка сарфланадиган маблағлардан мактаблар ва мактаб-интернатлар қуришга фойдаланиш учун ижозат бериш; то 1967 йилга қадар маориф объектларини ремонт қилишга бюджетдан ажратиладиган, маҳаллий Советлар бюджетлари бўйича даромадларнинг харажатлардан ортиши натижасида олинган ва КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1957 йил 31 июлдаги 931-қарорининг 12-моддасига биноан уй-жой қурилишига сарфланадиган маблағларнинг бир қисмидан, шунингдек корхоналар фонди ҳисобидан ажратиладиган маблағларнинг бир қисмидан фойдаланишга ижозат берилди.

Область партия комитетларига, оближрокомларга, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетига, Маориф министрлигига 1966 йил мобайнида мактаб бинолари ёнига қўшимча синф хоналари қуриш юзасидан бошланган ишларни ва мактаб учун бериладиган биноларни мослаштиришни тугаллаш таклиф этилди;

мактабларни табиий ва сунъий ёритишни яхшилаш, вентиляция мосламаларини тиклаш, биноларни яхши шамоллатиб туриш учун шарт-шароитлар яратиш, синфлар ва умумий ётоқхоналарда нормал температура режими бўлишини таъминлаш;

қишлоқ жойларда саккиз йиллик мактаблар ва ўрта мактаблар қуришни ўқитувчилар учун квартиралар, ўқувчилар учун интернатлар комплекси билан бирга амалга ошириш. Интернатлар ва ўқитувчиларнинг квартираларини қуриш учун уй-жой қурилиши маблағлари ҳисобидан шу мақсадга ажратилган маблағларни бериш;

шаҳарларда ва район марказларида мактаблар қурилишини бундан буён куни узайтирилган мактаблар типовой лойиҳалари билан олиб бориш;

ўқувчиларда мактаб мол-мулкига эҳтиётлик билан муносабатда бўлиш туйғуларини тарбиялашга ғоят катта эътибор бериш.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети колхозлар, совхозлар, корхона ва муассасаларнинг ўз куч ва маблағлари билан мактаб биноларини қуриш соҳасида бошлаган ташаббусларини маъқулладилар.

Мактаблар қураётган колхозларга сотиш учун бинокорлик материаллари ажратиш мақсадини кўзда тутиш ва уларни етарли миқдорда ажратиб бериш ҳамда колхозларга узоқ муддат билан кредитлар бериш.

Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва Озиқ-овқат саноати министрлигига 1966 йилда совхозларда 1965 йилда тамомланмаган мактаб бинолари қурилишини тугаллаш ва бундан буён совхозларнинг маблағлари ҳисобидан синфхоналар қуриш ва мактабларни ремонт қилишни давом эттиравериш.

Тегишли ташкилотларга умумий таълим мактабларининг биноларини газлаштириш, электрлаштириш, сув билан таъминлаш ва канализациялаш юзасидан таклифларини Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш.

Ўзбекистон ССР Госпланига синфхоналар қуриш учун зарур бўлган бинокорлик материаллари учун қўшимча фондлар ажратиш; 1967 йил планида Маориф министрлигига мактаб-интернатлар, мактабдан ташқари болалар муассасалари, ремонт-қурилиш бошқармаси ва халқ маорифи район бўлимлари учун автотранспорт ажратишни кўзда тутиш таклиф этилди.

Янги ташкил этилган ремонт-қурилиш бошқармасини жиҳозлаш мақсадида Маориф министрлигига бинокорлик ускуналари ва техникаси ажратиш.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, оближрокомларга ва Тошкент шаҳар ижрокомига 1966—1970 йиллар мобайнида мактабларда ўқув кабинетлари ва мактаб устахоналари ташкил этиш таклиф қилинди. 1966 йилда шу мақсадлар учун 5 миллион сўм ажратиш.

1967—1968 ўқув йилида халқ маорифи органларининг барча мактаблари ва бошқа муассасаларини паспортизациядан ўтказиш.

Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув»га 1966 йилнинг 1 сентябригача барча ўқувчиларни дафтарлар, ўқув-ёзув ашёлари билан таъминлаш таклиф этилди.

Енгил саноат министрлигига 1966 йилда ўқувчиларнинг формаларини тикиб беришни таъминлаш таклиф этилди. Мактаб ўқувчилари учун маҳаллий иқлим шароитларини назарда тутиб қишки ва ёзги форма кийимларининг янги моделларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш. Савдо министрлигига ва «Ўзбекбирлашув»га 1966—1967 ўқув йилининг бошланишига қадар мактаб ўқувчиларини формали кийимлар билан батамом таъминлаш топширилди.

Маориф министрлигига 1966 йилнинг 1 сентябридан бошлаб Тошкентдаги кўргазмали ўқув қўлланмалари база магазини «Узшколторг»ни қайтадан ташкил этиш ва унинг ҳузурида барча область марказлари магазинларини очишга ижозат берилди. «Узшколторг» ҳузурида кўргазмали ўқув қўлланмаларини ремонт қилиш юзасидан стационар ва кўчма устахоналар ташкил этиш.

«Узглавуглеснабсбыт» ва «Узлесстройторг» зиммасига мактаблар, мактаб-интернатлар, мактаблар ҳузуридаги интернатлар, болалар уйлари ва мактабгача муассасалар учун ҳар йили ёқилғини ўз вақтида бериб туришни таъминлаш вазифаси юклатилди.

Молия министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, оближрокомлар ва Тошкент шаҳар ижрокомига старший инженер-бинокорлар, музика таълими инспекторлари, мактаб директорларининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосарлари ва бошқа мутахассислар штатини жорий этиш билан боғлиқ бўлган барча молиявий масалаларни қараб чиқиш таклиф этилди.

Ўрта Осиё темир йўли бошқармасига Ўзбекистон ССР территориясида жойлашган барча темир йўл мактабларини машғулотларни бир сменада олиб боришга ўтказиш чораларини кўриш, куни узайтирилган мактаб-интернатлар ва группалар шохобчасини ва уларда тарбияланувчилар сонини кўпайтириш. мактабларда ўқув-тарбия ишларини яхшилаш таклиф этилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шоирларни, ёзувчиларни, композиторларни, республиканинг барча санъат арбобларини болалар учун ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялашга ёрдам берадиган ва бадиий жиҳатдан юксак асарларни кўпроқ яратишга чақирдилар. Маданият министрлигига театрларнинг репертуарларига болалар пьесаларини киритиш, ёш томошабинлар театри ва қўғирчоқ театрларининг фаолиятини яхшилаш, болалар билан мактабдан ташқари ишларни олиб боришда ўқитувчилар ва ота-оналарга ёрдам кўрсатиш таклиф этилди.

Кадрлар масаласи

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети область, шаҳар, район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар, район ижрокомларига, Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органларига қуйидаги вазифаларни топширдилар:

раҳбар ва педагогик кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашга алоҳида эътибор бериш. Мактаб директорлари, ўқитувчилар ва бошқа халқ маорифи ходимларини тез-тез ва асоссиз алмаштиришга йўл қўймаслик;

ёш мутахассислар келишини ҳисобга олиб, мактабларни ўқитувчилар билан тўла таъминлаш чораларини ишлаб чиқиш, бу тадбирларда ўқитувчиларни тўғри жойлаштиришни, ўз мутахассислиги йўли билан ишламаётган ўқитувчиларни мактабларга қайтаришни, пенсионерларни мактабларда ишлашга жалб этишни, шунингдек курсларда ўқитувчилар тайёрлашни кўзда тутиш;

мактаб-интернат, болалар уйлари директорларини, район, шаҳар халқ маорифи мудирлари ва бошқа ходимларни тайинлаш, бошқа жойга қўйиш ва бўшатиш юзасидан белгиланган тартибга қатъий риоя қилиш. Ўқитувчи хотин-қизларни раҳбарлик ишларига дадиллик билан кўтариш.

Республика газеталари ва журналлари редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радио эшиттириш ва телевидение комитетига энг яхши ўқитувчилар ва мактаб-интернат тарбиячиларининг иш тажрибасини ёритадиган материалларни эълон қилиш ва эшиттира бориш топширилди.

Маориф министрлигига, Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий тадқиқот институтига, республика ўқув-методика кабинетларига ўқитувчиларнинг малакасини ошириш марказий ва область институтларига ва энг яхши ўқитувчилар ҳамда мактабларнинг илғор тажрибасини ўрганиш, умумлаштириш ва оммалаштиришни кучайтириш, ўқув-тарбия ишларини такомиллаштиришда таянч мактабларига кун сайин ёрдам кўрсатиш таклиф этилди.

Ёш мутахассисларни уюшқоқлик билан кутиб олиш. Уларни эътибор ва ғамхўрлик билан қуршаб олиш, уларга олган ихтисосларига биноан иш бериш, методик ва амалий жиҳатдан зарур ёрдам кўрсатиш, уларга қишлоқ жойларда ишлаётган ўқитувчиларга партия ва ҳукумат қарорларида кўзда тутилганидек, уй-жой ва барча имтиёзларни бериш.

Бошланғич синфлар учун рус тили ўқитувчилари тайёрлаш планини тасдиқлаш ва ўқитувчилар малакасини ошириш планини маъқуллаш.

Министрлик ва идораларга ўқув юртларининг йўлланмаси бўлмаган ёш мутахассис-ўқитувчиларни ишга қабул қилишни тақиқлаш.

Барча янги қурилаётган қишлоқ мактаблари ҳузурида ўқитувчилар учун уй-жой бинолари қуриш тўғрисида Ҳукумат қарорини бажариш чораларини кўриш; мавжуд қишлоқ мактаблари ҳузурида ўқитувчилар учун квартиралар қуришни кенг авж олдириш.

1967—1968 йилларда Тошкент шаҳрида Ўқитувчилар уйи қуришни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаш.

Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органларига энг яхши ўқитувчиларни ва республика халқ маорифи органларининг илғор ходимларини Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг Фахрий ёрлиғи билан, «Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси» значоги билан рағбатлантириш. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлашга, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвонини беришга тақдим этиш таклиф этилди.

Қарорда республикада ўзбек тилида «Бошланғич мактаб», «Мактабда математика ва физика», «Мактабда химия ва биология» янги методик журналлари ва Қорақалпоқ тилида «Совет мактаби» журнали вужудга келтириш зарурлиги таъкидлаб ўтилади.

Мактаб-интернатлар, махсус мактаблар ва болалар уйлари шохобчасини кенгайтириш

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижрокомларига, Маориф министрлигига қуйидагилар таклиф қилинди: умумий таълим мактаб-интернатлари базасида ихтисослаштирилган музика мактаб-интернатлари, спорт мактаб-интернатлари ва бошқа интернат-мактаблар вужудга келтириш чораларини кўриш;

1966—1970 йиллар мобайнида барча мактаб-интернатлар ва болалар уйларида тарбияланувчиларни асрашни яхшилаш учун хўжалик ҳисобида ишловчи рентабелли ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш;

1966—1970 йиллар мобайнида тегишли моддий базаси бўлмаган, сон жиҳатидан кам болалар уйларининг бир қисмини мактаб-интернатларга бирлаштириш ва уларнинг биноларига кўчириш.

Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига 1967—1968 ўқув йилидан бошлаб Тошкентдаги Низомий номли педагогика институти ҳузурида педагог-дефектологлар тайёрлаш учун дефектология бўлими очиш топширилди.

Маориф министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Матбуот комитетига ўзбек тилида махсус мактаблар учун программалар, дарсликлар, кўргазмали ўқув қўлланмалари нашр этишни жадаллаштириш.

Маориф ва соғлиқни сақлаш министрликларига июнь-июль ойида руҳий-жисмоний камчиликлари бўлган болаларни махсус мактаб-интернатларга юбориш учун тафтишдан ўтказиш ва ана шундай болалар учун махсус мактаб-интернатлар қуришни планлаштириш.

Госпланга 1966—1967 йилларда Маориф министрлиги ихтиёрига махсус мактаблар, интернатлар ва санаторий типидаги махсус болалар уйлари учун 5 та тез ёрдам машинаси ажратиб бериш.

Енгил саноат министрлигига, «Главобувьторг»га мактаб-интернатлар ва болалар уйларида тарбияланувчилар учун юқори сифатли пойафзал ва тикилган буюмлар ажратиш топширилди.

Тошкент шаҳар ижрокомига 1966—1967 ўқув йилининг бошланишидан Тошкент шаҳрида кўр, кар ва бошқа жисмоний камчиликлари бўлган болалар кечаю-кундуз тарбияланадиган болалар боғчаси очиш топширилди.

Маориф министрлигига Тошкент шаҳрида 1967—1968 йиллар мобайнида мактабгача музика-педагогика республика билим юрти очиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Токи бу билим юрти мактабгача болалар муассасалари учун музика ходимлари тайёрлаб берадиган бўлсин.

Болалар музика мактаблари ва мактабдан ташқари муассасаларнинг шохобчаларини кенгайтириш тўғрисида барча область ижрокомларига кўрсатма берилди.

Қарорда бош пионер вожатийлар тайёрлаш кўзда тутилди. Ушбу қарор Ўзбекистон ССР Олий Советининг навбатдаги сессияси ва меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советларининг сессиялари муҳокамасига тақдим этилади.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, оближрокомларга, Тошкент шаҳар ижрокомига, шаҳар ва район ижрокомларига ушбу қарорнинг бажарилишини таъминловчи конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш таклиф этилди.

Шаҳар ва район партия комитетларининг секретарларига ўқитувчиларнинг август кенгашларида «КПСС XXIII съезди ва халқ маорифи ҳамда ўқитувчиларнинг болаларни ўқитиш ҳамда коммунистик руҳда тарбиялашни янада яхшилаш соҳасидаги вазифалари» мавзуида доклад қилишлари топширилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ маорифи органлари, ўқитувчилар ва бутун жамоатчиликнинг диққат-эътиборини болаларни ўқитиш, мактабда ва жамиятда тарбиялаш сифатини янада яхшилаш, мактабларнинг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш, Ўзбекистон ССРда халқ маорифи ишини янада юксалтириш зарурлигига қаратдилар.

МАКТАБЛАРДА ТЕЗ ЁЗУВ

1959 йилдаёқ айрим совет мактабларида ҳарфларни бўлмасдан, қаттиқ босмасдан ёзишга ўргатиш тажриба қилина бошлаган эди. Ўтган йили РСФСР Педагогика фанлар академиясининг Психология институти раҳбарлиги остида болаларни тез ёзишга ўргатиш бўйича эксперимент оммавий равишда текшириб кўрилди. Унда 500 ўқитувчи қатнашди.

Хўш, текшириш натижалари қандай?

Биринчи синф ўқувчилари ва кўпгина юқори синфларнинг ўқувчилари бир чизиқли, қия чизиқсиз дафтарларга авторучкалар билан ёзишади. Дастлабки кунларданоқ улар сўзларни бўғинларга бўлиб, ручкани қаттиқ босмасдан ва ҳарфларни бўлмасдан ёзишга ўргатилади. Бош ҳарфларни ёзиш анча соддалаштирилди. Биринчи синфда машғулот бошлангандан кейин бир йил ўтгач ҳуснихат бўйича алоҳида дарс ман қилинди ва у рус тили бўйича дарсларнинг таркибий қисми бўлиб қолди.

Экспериментал ҳуснихат дастлабки барқарор қобилият яратилишига тўла мос келади. Иккинчи синфдаги болалар эски система бўйича ўқиган тўртинчи синф ўқувчиларидан ёмон ёзишмайди. Ўқувчилар ёзувининг тезлиги ошади, бу эса ўқитувчига дарсни анча самарали ўтказиш имконини беради. Шунингдек, қаттиқ босмасдан, тез ёзиш натижасида болаларнинг қўл мускуллари. кўз билан чамалаши, ҳаракатлар координацияси, ритмик ҳаракати ривожланади, ҳуснихат муваффақиятли равишда шаклланa боради; юқори синфларда эса ўқувчилар дарсларни тўла ёзиб боришга улгирадилар.

Навбатдаги ўқув йилида Россия Федерациясидаги кўпгина шаҳар ва қишлоқларда ўқитувчилар янги метод бўйича таълим беришга кўчдилар.

РСФСР Маориф министрлигининг коллегияси эксперимент якунларини муҳокама қилиб, унинг муваффақиятли эканлигини таъкидлади. Яқин йилларда барча мактабларда тез ёзишга ўргатишга ўтиш мумкин. У фақат ҳарфлар шакли тўғрисидаги масала СССР Фанлар академияси билан келишиб олингандан ва ўқитувчилар шунга мослаб қайта тайёрлангандан кейин жорий этилиши мумкин.

(АПН).

Пойтахтнинг Киров райони мактаблари коллективлари республикамиздаги барча маориф ходимларига қарата мурожаат қилиб, билим ўчоқлари жойлашган биноларни янги ўқув йилига барвақт тайёрлаб қўйиш мажбуриятини олган эдилар. Ҳозир райондаги мактаблар бирин-кетин биринчи сентябрга тайёр эканликлари ҳақида рапорт бера бошладилар.

63-мактаб ҳам биринчи сентябрга тайёр. Сиз бу суратда сифатли ремонтдан чиқарилган ёруғ залларидан бирини кўриб турибсиз.

Н. Аъзамов фотоси.

ЯНГИ ТОШКЕНТ БУНЁД ЭТАМИЗ

ШОАҲМАД ОТА МУРОЖААТИГА ЖАВОБАН

МЕҲРИБОНЛАР

Рўзи отанинг соя-салқин ҳовлиси бор. Бадавлат, егани олдида, емагани кетида. Уйи бузилиб зарар кўрган қариндош-уруғи йўқ. Лекин шу топда қариндош-уруғ бўлиши шартми? Уйи шикаст еганларнинг ҳаммаси ҳам одам-ку!

Рўзи ота Султонов ўз таниши, Ҳамза кўчасининг 12-тупигидаги 16-уйда турувчи Акром Обидовни эслаб қолди. Унинг уйига ҳеч нима қилмадимикин?

Ўша кундан бошлаб Рўзи отанинг тинчи бузилди. Икки кундан кейин бошқа ишларини йиғиштириб қўйиб, автобусга чиқди. Танишининг уйига келганида, кун қизиб кетганди. Рўзи ота эшик олдида бирпас дамини ростлаб олди. Ҳовлига кирди. У бу ҳовлида кўп меҳмон бўлган, тез-тез келиб кетиб турарди. У ҳозир ҳам аввалгидай турар, аммо ҳовли ўртасига палатка тикилган эди.

Акром энгашиб, палатка ичидан чиқиб келди-ю, уни кўриб суюниб кетди.

— Вой, бормисиз дунёда, ота!

Улар қучоқ очиб кўришдилар. Ота уйга кирганида деворлари кўчиб кетганлигини кўрди. Орқа томондаги девори қийшайиб қолган, бурчакдаги катта ёриқдан ташқаридаги тол япроқлари кўриниб турарди.

— Бу уйда қандоқ қилиб турибсан?

Акром унинг ачиниб гапираётганини сезиб жилмайди.

— Эл бошига келган тўй. Бошқаларнинг биздан нимаси кам... Кечалари палаткада ётибмиз.

Улар алламаҳалгача гаплашиб ўтиришди. Вақт ошмаҳал бўлганидан кейин Рўзи ота хайрлашиб кўчага чиқди.

Одамлар ишдан қайтаётгани учун трамвайлар тиқилинч, кўчалар гавжум эди.

Ота трамвай остановкасида турганча узоқ ўйланиб қолди: «Ҳозир-ку ёз. Очиқда ётиб кетаверса ҳам бўлади. Эрта-индин қиличини кўтариб қиш кириб келса нима бўлади? Палаткада кун кечириш осонми»?

Рўзи ота орқасига қайтди. Таниш эшик ёнига келиб тўхтаб қолди. Нима деб киради. «Нима бўлса бўлди! Яхшиликнинг эртакечи йўқ!»

Унинг эшикдан кириб келаётганини кўриб Акром ака:

— Трамвайга чиқолмадингизми? Ўзим ҳам ўйлагандим-а. Майли, бугун ётиб қоласиз, — деди.

— Йўқ, — деди ота бироз қизариб.

Рўзи ота бир лавҳа тик қотиб, уйнинг уёқ-буёғини кўздан кечирди.

— Ҳа, майли. Шу, бизникига борсанглар нима бўлади?

Ҳовли-жой кенг. Бемалол тураверасизлар.

— Билмадим, — Акром ўйланиб қолди. Келинингиз келсинчи, бир маслаҳатлашиб кўрамиз.

...Уч кундан кейин Сағбон кўчасидаги 269-уй эшиги тагида юк машинаси тўхтади. Рўзи ота ва Акром меҳрибон ака-укалардек кўришиб кетишди. Ҳозир улар бир оила бўлиб яшашяпти. Бундай олий ҳиммат кишиларга ҳар қанча тасанно айтсанг бўлади!

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ЙИҒМА УЙЛАР—ТОШКЕНТЛИКЛАРГА

Озарбайжон бинокорлари томонидан Тошкентда қурилаётган 24 та иморатга керакли конструкциялар Ўзбекистон пойтахтига аввал мўлжаллангaнига қараганда уч марта тезроқ етказиб бериладн. Сумгаитдаги 3-иморатсозлик комбинатининг бир группа инженерлари томонидан темир-бетон панелларни ташиб келтириш соҳасида ишлаб чиқилган янги усул конструкцияларни Тошкентга тезроқ ташиб келтиришга ёрдам беради. Бу инженерлар темир йўл платформасига параллелепипед шаклида 3 метрли металл ром ўрнатиб, йиғма конструкцияларни шу ром ичига «тўлдириб» ташишни таклиф қилдилар. Энди ҳар бир темир йўл платформаси деворбоп 10 панель ўрнига 32 та панелни ташиб берадиган бўлиб қолади.

БОКУ, 2 август (ТАСС).

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ДЎСТЛИК РАМЗИ

Пойтахт областининг Калинин райони меҳнаткашлари Тошкентда табиий офат рўй берган кундан бошлабоқ шаҳарликлар билан бир нафас ола бошлашди. Район территориясидан 2 минг гектарга яқин ер зилзиладан зарар кўрган тошкентликлар учун уйлар қуришга ажратилди. Ҳозир ана шу жойларда қардош республикалардан пойтахтимизга келган бинокорлар ҳашаматли уйлар бунёд этишяпти. Район меҳнаткашлари шаҳарни қайта тиклаётган бинокорларга кўплаб мева ва сабзавот етказиб беришмоқда.

Ўтган якшанба куни **«Тошкент бинокори»** ва **«Ленинчи»** (Калинин райони) газеталарининг қўшма сони шаҳар бинокорлари билан миришкор деҳқонлар ўртасидаги ана шундай мустаҳкам дўстлик ва биродарликни ифодаловчи материаллар билан чиқди.

Қўшма сондаги «Ленинча дўстлигимиз рамзи» сарлавҳали бош мақолада бинокорлар билан деҳқонлар ўртасидаги ҳамкорлик тараннум этилади. Калинин район ишлаб чиқариш бошқармаси бошлигининг ўринбосари Б. Макашевнинг «Сабзавот мўл бўлади», Охунбобоев номли колхоз правлениесининг раиси З. Жалиловнинг «Бинокорларга совғамиз», кўп болали она Р. Хўжаеванинг «Саховатли кишилар» сарлавҳали мақолаларида деҳқонларнинг бинокорларга кўплаб мева, сабзавот ва қовун-тарвуз етказиб бериш йўлидаги фидокорона меҳнатлари ҳақида ҳикоя қилинади. «Қуёш қурилишида», «Тўкинчилик» сингари лавҳа ва репортажларда қардош бинокорларнинг кундалик меҳнати ҳамда район деҳқонларининг уларга кўрсатаётган оталик ёрдами ҳақида ҳикоя қилинади.

Бу хабар, лавҳа ва мақолалар «Инсон-инсонга дўст, ўртоқ, биродар» деган умумий сарлавҳа остида берилган.

САҲОВАТЛИ ОИЛА

Қодир ота ишдан қайтганида Шарифа хола кечки овқатга уннаётган эди. Ота ҳозиргина кўчада эшитган гапини кечроқ айтишга сабри чидолмади шекилли сўри тагидаги каравотга омонатгина ўтирди-да, хотинини чақирди.

— Онаси, ҳой онаси, қаердасан!

Шарифа хола хамирли қўлини сочиққа артиб:

— Ҳа, дадаси нима дейсиз — деди эрига яқинлашиб.

— Бери кел, бир маслаҳатли иш чиқиб қолди.

— Қанақа маслаҳатли иш экан, дадаси,— деди Шарифа хола эрининг рўпарасига омонат ўтираркан.

Ота оҳиста гап очди:

— Мана бу ёнимиздаги ўқувчи болалар турадиган уйлар бор-ку.

— Ҳа, бор. Нима бўпти?

— Шу ердаги уйларга зилзиладан уй-жойсиз қолган оилалар кўчиб келишармиш.

— Ўқувчи болаларчи, улар қаёққа боришармиш?— деди Шарифа хола.

— Ҳа, баракалла, ҳозир маҳаллада ҳам шу ҳақда гаплашиб олдик. Ўқувчиларни шу маҳаллада қолдирсак дейишяпти. Сенга маслаҳат солишимнинг боиси ҳам шу эди. Болалардан беш-олтитасини таклиф қилсак, сен нима дейсан.

— Вой дадаси, бу юрт бошига тушган ташвиш. Мен нима дердим. Олиб келинг. Одам бор жойга одам келади-да. 8 боламиз 18 бўлса-ю, суюнмаймизми? Ўнта бўлса ўрни бошқа. Боримизни бирга баҳам кўраверамиз-да.

— Бўпти бўлмаса, қизларингга айт, анаву бўш уйни супуриб-сидириб қўйишсин. Мен овқатинг пишгунча маҳаллага чиқиб келаман, — деди-да, ота хушнуд бўлиб кўча томон йўл олди.

Қодир ота билан Шарифа хола ўртасида бу суҳбат ўтганига ҳозир икки ойдан кўп вақт бўлди. Куни кеча биз қалби кенг, саҳоватли ана шу оила хонадонида бўлдик. Ҳовлига кирган киши ўзини гўё боғ ичида юргандек ҳис қилади. Ҳовлининг олдида ота ўз қўли билан экқан анвойи гуллар атрофга муаттар ҳид тарқатиб турибди. Нариги томонда ғарқ пишиб ётган ёзнинг ноз-неъматлари киши кўзини қамаштиради. Бизни ишком тагидаги каравотда гурунглашиб ўтирган ўн нафарча йигит қаршн олди. Уларнинг чеҳралари очиқ, хурсанд кўринишади. Одатдаги салом-аликдан сўнг, даврага қўшилдик.

— Қалай, бу уйда қийналиб қолмаяпсизларми? — сўрадик улардан.

— Нега қийналар эканмиз,— деди Тошкент Давлат университети филология факультетининг 3-курс студенти Тошпўлат Саидов бизга чой узатар экан.—Кайфиятимиз ҳам, ишимиз ҳам яхши. Қодир отамнинг уйига келганимизга яқинда уч ой бўлади. Бу ер уйимиздек бўлиб қолди.

Совет кишисига хос биродарлик деб, шуни айтадилар-да. Қодир ота минглаб саховат эгаларидан бири. Саккиз боланинг отаси. Ўз ўғил қизларини Ватанимизга муносиб қилиб тарбияламоқда. Уни Калинин район «Правда» маҳалла аҳолиси жамоатчи ота деб бежиз айтмайди. Азалдан маҳалла ишларига бош-қош, жонкуяр активлардан ҳисобланади, у.

А. ШАЙХОВ
И. ЮСУПОВ.

БИНОКОРЛАР УЧУН КЕЧАЛАР, ЛЕКЦИЯ ВА КОНЦЕРТЛАР

Шаҳарни тиклаш учун Тошкентга келган Луганск бинокорлари ҳузурида бўлиб ўтган савол ва жавоб кечаси «Жаҳон сиёсий картаси олдида» деб аталди. Бу кечада халқаро масалаларга доир лекция ўқувчи лекторлар, ташқи сиёсат масалалари бўйича шарҳчилар сўзга чиқдилар.

Бу — «Билим» жамиятининг Тошкент шаҳар ташкилоти «КПСС XXIII съезди ҳозирги замон халқаро аҳволи ва СССРнинг ташқи сиёсати тўғрисида» ўтказаётган кечалар циклидан биридир. Жамият аъзолари тематик кечаларда бинокорларни Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитетининг Бухарестда ўтказган Кенгаши якунлари билан таништирмоқдалар, Вьетнамдаги воқеалар тўғрисида гапириб бермоқдалар, тингловчиларни қизиқтир у в ч и бошқа масалалар тўғрисида лекция ўқимоқдалар.

Ўзбекистон пойтахтидаги маданият муассасалари ҳам мамлакатнинг турли районларидан Тошкентга келган бинокорлар учун сиёсий-тарбиявий ишлар ва уларнинг маданий дам олишини уюштиришнинг энг хилма-хил формаларидан фойдаланмоқдалар. Сергелидаги йўлдош шаҳарни бунёд этаётганлар учун «Тошкент ҳозирги вақтда ва келажакда» деган темада савол ва жавоблар кечаси ўтказилди. Ўзбекистон пойтахтининг тарихий жойларига экскурсиялар уюштирилмоқда.

Тельман номли паркнинг маъмурияти шу кунларда мароқли тадбирларни ўтказмоқда. Бу ерда Ленинград, Белоруссия, Грузия, Арманистон бинокорларининг дўстлик кечаси муваффақиятли ўтди.

Шаҳардаги корхона ва муассасалар меҳнаткашларининг қардош республикалардан келган бинокорлар билан учрашувлари ўтказилмоқда, чодирли шаҳарчаларда уларнинг буюртмаларига мувофиқ концертлар қўйиб бермоқдалар. (ЎзТАГ).

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИГА ТУҲФА

Ўзбекистон полиграфчилари ва китоб савдоси ходимлари ўз олдиларига мактаб ўқувчиларини 1 сентябргача дарсликларнинг тўла комплекти билан таъминлаш вазифасини қўйдилар.

Республика «Ўқитувчи» нашриёти ҳозирдаёқ 107 номдаги дарсликни тайёрлаб, сотиш учун топширди. Бу дарсликларнинг умумий тиражи 10 миллион 860 минг нусхадир. Дарсликларнинг ярмидан кўпроғи ўзбек мактаблари учун мўлжалланган бўлиб, маҳаллий авторлар томонидан ёзилгандир. Юқори синф ўқувчилари учун Ўзбекистон ССР тарихи дарслиги ҳам янги нашрда чиқарилди. (ЎзТАГ);.

Оржоникидзе районидаги «Ленинград» колхозининг раиси Исмоил ИРИСБОЕВ ҳикоя қилади

ЧОРВАЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРАМИЗ

Булар доимо ҳалол меҳнат қилишади. Ютуқларини бир-бирлари билан ўртоқлашиб, умумий юксалишга эришишга интиладилар. Суратда: (чапдан ўнгга) бош чўпонлардан Айтбой Анашбоев, Жўлдос Бажақов, қўйчилик бригадаси бошлиғи Жўра Саъдиев ва колхозининг бош зоотехниги Икром Ўспонов ўртоқлар.

КПСС МАРКАЗИЙ Комитетининг 1965 йилда бўлиб ўтган март Пленуми чорвадорлар олдида турган вазифаларни аниқлаб берди. Дарҳақиқат, сўнгги йилларда чорвачиликнинг кўп соҳалари фойда ўрнига зиён келтирарди, даромад сарф-ҳаражатларни қопламасди. Эндиликда бундай ҳол орқада қолиб кетди. Чорвачилик кўп хўжаликларда, шу жумладан бизнинг колхозда юксалиб боряпти. Чорвадорларимиз энди хўжаликка фойда келтирадиган бўлиб қолдилар. Етиштирилаётган маҳсулотлар ҳам, чорва туёғи ҳам кўпайяпти. Маҳсулот таннархи пасайиб, арзон сут, гўшт, жун етиштирилмоқда.

Олдинги йиллардаги аҳвол билан ҳозирги ишимизни солиштириб кўрилса, буни аниқроқ сезиш мумкин. Масалан, 1964 йилда колхоздаги қорамол, қўй, чўчқалар, йилқилар сони 7008 бош эди. Ҳозир уларнинг туёғи 10137 тага, шу жумладан қўйлар 5930 бошдан 8959 бошга етди. Кейинги икки йилдаги ўзгариш шундан иборат. Хўжалигимизда шу фурсатда чорва туёғининг 3129 бошга кўпайиши қувончли ҳолдир.

Чорва молларининг сони ошиб бориши билан маҳсулот етиштириш миқдори ҳам сезиларли даражада кўтарилмоқда. Пул даромади ошяпти. Чунончи шу фурсатда гўшт сотиш 197 центнер, сут сотиш 380 центнер кўпайди. 1964 йилда 76 центнер ингичка толали жун қирқиб олинган бўлса, бу йил 147,3 центнер юқори нав ингичка толали жун қирқилди. Чорвадорларимизнинг КПСС Марказий Комитети тарихий март Пленуми қарорларини катта йўл деб айтишларининг сабаби мана шу.

КОЛХОЗИМИЗДА кейинги вақтларда оз бўлса ҳам юз берган бу ўсиш ва ўзгаришларнинг сири нимадан иборат? Биз бунга чорвадорларимизнинг меҳнатларини улуғланишидир, деб жавоб беришни истар эдик. Дарҳақиқат КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари чорвадорлар меҳнатига юксак баҳо берди, қилган ишларига яраша муносиб ҳақ тўланадиган бўлди. Март Пленумидан кейингина чорвадорлар иши моддий рағбатлантириш асосида ташкил этила бошланди. Ҳам хўжаликни, ҳам чорвадорларни моддий манфаатларч кўзда тутилган ғамхўрликлар қанчалик ҳаётий аҳамиятга эга эканлигини турмушнинг ўзи кўрсатди. Бу усул чорвадорларимизни ижодий меҳнатга рағбатлантириб юборди. Хўш чорвадорларни моддий рағбатлантириш тадбирлари бизда қандай амалга ошириляпти?

Районимизда бўлиб ўтган иқтисодий конференцияда чўпонларга, молбоқарларга, сигир соғувчиларга ҳақ тўлашдаги ўз иш тажрибаларимизни ҳикоя қилган эдик. Улар қуйидагичадир:

Масалан, чўпон юз бош совлиқдан белгиланганидан ортиқ қўзи олиб, уни сутдан чиққунгача сақлаб қолса, ортиқ олинган қўзининг 50 проценти мукофот тариқасида ўзига берилади. Чунончи чўпон Исроил Қўнғирбоев бу йил ўзига бириктилган 444 совлиқдан пландаги 469 ўрнига 500 бош қўзи олди. Агар у шу қўзиларни сутдан ажрагунча тўла сақлаб қолса пландан ортиқча етиштирилган қўзининг тенг ярмини ўзи олади.

Бундан ташқари 444 совлиқнинг 97 проценти омон қолса яна 13 бош қўй берилади. Қўнғирбоев бу йил пландаги 11,1 центнер ўрнига 12,2 центнер жун қирқиб олди. Пландан зиёд етиштирилган шу жундан ҳам келадиган пулнинг ярми чўпонга тўланади. Шунингдек, планни бажаргани учун чўпонга 3 процент ҳақ берилади. Демак Қўнғирбоевнинг ҳамма даромадлари қўшиб ҳисоблаганда қуйидагича бўлади: асосий иш ҳақи 1686 сўм. Қўшимча меҳнат ҳақи 527 сўм, жами унга тегишли ҳақ 2213 сўм 84 тийин бўлди. Шунда унинг бир ойлик иш ҳақи 219 сўмга тўғри келади. Бундан ташқари 14 бош қўзи ҳам олади.

Сигир соғувчиларга, бузоқ боқувчиларга ҳам шундай моддий рағбатлантириш асосида ҳақ тўлаш жорий этилганидан, уларнинг меҳнати қадрланаётганидан чорвачилик ривожланяпти. Қўйлардан, моллардан бола олиш ортиб боряпти. Чорва туёғини кўпайтиришга, гўшт, сут етиштиришнинг юксалишида катта имкониятлар вужудга келмоқда. Энди чорвадорларимиз чорва туёғининг ортишидан, семиришидан, чорва маҳсулотларининг сифатини яхшиланишидан моддий жиҳатдан манфаатдор эканликларини ҳамиша сезиб, ҳис қилиб турибдилар. Бу эса хўжалигимизда чорвачиликни тез ривожланишига, кўп вақт зиён келтирган қорамолчиликни ҳам фойда келтирадиган соҳага айлантиришда катта роль ўйнади.

Илғор чўпонларимизнинг бу йилги қўзилатиш давридаги иш натижалари жуда қувончли бўлди. Масалан, чўпонлардан Турдиали Қутғибоев 399 бош совлиқдан 453, Жўлдос Бажақов 414 бошдан 500 бош қўзи олдилар. Бу ҳеч шубҳасиз моддий рағбатлантириш тадбирларининг самарасидир.

МАҲСУЛОТ таннархини камайтириш жуда катта аҳамиятга эга. Бу соҳада ҳам маълум даражада силжиш юз берди. Бунга биз чорвадорларимизнинг ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлаётганликлари натижасида эришмоқдамиз. Шунинг учун ҳам гўшт, сут етиштириш анча арзонга тушмоқда. Ҳозир бир центнер мол гўшти етиштириш учун бўладиган харажатлар 1964 йилга нисбатан ўтган йили 17 сўм 10 тийин камайди, чўчқа гўшти етиштириш 70 сўм 21 тийин, қўй гўшти етиштириш 21 сўм 50 тийин арзонлашди. Илгари бир центнер сут етиштиришда ҳатто 80 сўмдан кўпроқ сарфланган вақтлар ҳам бўлган эди. Ҳозир бир центнер сутнинг таннархи 11 сўм 10 тийинга тўғри келади.

Бу фактларга қараб, чорвачилик кенг йўлга чиқиб олди, бу соҳада илғор хўжаликлар даражасига етиб олиш учун ҳаракат бошланди, деб дадил айта оламиз. Чунки чорвадорларимиз эндиликда фойдани кўзлаб ишлайдиган, чорва учун зарур бўлган ички имкониятларимиздан яхшироқ фойдаланадиган бўлиб бормоқдалар. Айниқса сигирларни боқиш учун четдан озуқа сотиб олишни камайтиришга интилмоқдалар.

Маълумки, бизнинг колхоз кўптармоқли хўжалик. Чорвачилик, сабзавотчилик, ғаллачилик, боғдорчилик салмоқли ўринни эгаллайди. Илгарилари сабзавот чиқиндиларидан яхши фойдаланилмасди. Эндиликда маҳсулот етиштириш учун бўладиган сарф-харажатларни камайтирилишидан моддий манфаатдор бўлиб қолган чорвадорларимиз ички резервлардан яхшироқ фойдаланишга, молларни ёйиб боқишга, сабзавот чиқиндиларидан фойдаланишга астойдил интилмоқдалар. Бу, маҳсулот таннархини камайтирилишида катта роль ўйнамоқда.

Айниқса бўрдоқига боқиладиган қўй, мол ва чўчқаларни юқори семизликда семиртириб топширишда илгари йўл қўйилиб келган жиддий камчиликларга хотима берила бошланди. Барча чорвадорларимиз бу ишга алоҳида аҳамият берадиган бўлиб қолганликлари яхши самара бермоқда. Агар 1963 йилда умуман моллар ўрта ҳисобда 263 килограмм тирик вазнда гўштга топширилган бўлса, ўтган йили ҳар бир мол семиртирилиб, тирик вазн 274 килограмм ўтказилди. Қўйлар 43 килограмм вазнда топширилган бўлса, ўтган йили 49 килограмм қилиб топширилди. Бу қўйлар, моллар туёғини кўпроқ сақлаб қолишга ёрдам бермоқда.

ТЎҒРИ, март Пленумидан кейин хўжалигимизда чорвачилик соҳасида жиддий бурилиш юз берди. Бу шубҳасиз яхши. Бироқ чорвачиликни бундан ҳам ривожлантириш учун ҳали кўпгина ишлар қилиниши, кам-кўстлар тузатилиши ва иш бундан ҳам яхши йўлга қўйилиши лозим.

Баъзи юқори ташкилотлар режалаштириш ва қурилиш ишларини тўғри ҳисобга олмай иш тутадилар. 1961 йилда бир воқеа юз берди. Сигирхонага электр билан сут соғадиган аппарат ўрнатилди. Лекин у аппарат ҳалигача ишга туширилгани йўқ. Бу ишни амалга оширган ўртоқлар фақат аппаратни ўрнатишни ўйлаганлар-у, лекин уни ҳаракатга келтирадиган электр келтиришни хаёлларига ҳам келтирмаганлар. Шу туфайли бу қимматбаҳо аппарат мана, беш йилдан бери бекор ётибди.

Бизда пичан, сомон, похол ва бедани пресслайдиган, бир жойга йиғиб берадиган машиналар йўқ. Умуман ҳали чорвачиликда ем-хашак тайёрлашда техникадан фойдаланиш даражаси жуда паст. Бу шубҳасиз маҳсулот таннархига салбий таъсир қилади. Қирларда, яйловларда ўрилган пичанлар кўп вақт қўлда йиғилади. Шунинг учун ем-хашак тайёрлашга кетадиган харажатлар кўп Модомики, биз ҳозир чорва маҳсулотларининг таннархини камайтириш тўғрисида ўйлар эканмиз, машиналар тўғрисида қайғурмай иложимиз йўқ. «Узсельхозтех н и к а» ходимлари чорвадорларга зарур техника воситалари билан ёрдам бериш тўғрисида ҳам қайғуришлари лозим.

Бу йил сут соғувчиларимиз ҳар бир сигирдан 1.500 ўрнига 2000 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар. Лекин бу бизни қаноатлантира олмайди. Илғор хўжаликлар сингари ҳар бир сигирдан 3000 литрдан сут берадиган зотли сигирларга эга бўлиш ҳаммамизнинг орзумиз. Тўғри, кейинги вақтларда сигирларимиз касал бўлди, уларни даволаш билан кўпроқ шуғулланишга тўғри келди. Биз асосан серсут берадиган зотли сигирларни кўпайтириш учун ҳаракат қилмоқдамиз.

Бир вақтлар колхозда 750 бош йилқи боқиларди. Ҳозир хўжалигимизда йилқилар сони бундан 10-12 йил илгаригига нисбатан уч баравар камайиб кетган. Тўғри йилқилар сони кейинги икки йил олдингига нисбатан ҳийла кўпайиб 285 бошга етди. Энди йилқилар сонини 500 бошга етказиш учун курашмоқдамиз. Камчиқим, кўп даромад келтирадиган йилқичиликни ривожлантириш катта иқтисодий аҳамиятга эгадир.

Март Пленуми қарорларига биноан чорва маҳсулотларининг харид нархларини оширилганигина эмас, шу билан бирга меҳнатни моддий рағбатлантириш асосида ташкил этилгани ҳам чорвачиликни тез ривожлантиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди.

Чорвадорларимиз шу кунларда қишга астойдил тайёрлик кўрмоқдалар. Бу соҳада бизнинг олдимизда катта вазифалар турибди. Чунки бу йил бўлиб ўтган қаттиқ шамоллар натижасида молхоналар, қўй қўралари бирмунча зарар кўрди. Томларнинг шиферлари синиб кетди. Шу кунларда мавжуд биноларни ремонт қилиш, тузатиш чоралари кўриляпти Қиш учун зарур бўлган ем-хашак тайёрланяпти. Пландаги 608 тонна ўрнига 760 тонна пичан ҳозирлаб қўйдик. 182 тонна беда ғарам қилинди. 2.100 тонна силос бостириш учун етарли миқдорда маккажўхори экилган.

Чорвачилик соҳасидаги янги зафарларга интилаётган азамат кишиларимиз ҳеч шубҳасиз бу вазифаларни шараф билан бажариб чорва қишловига ҳам намунали тайёрланадилар.

Колхозининг яйловларида ўт сероб. Шунинг учун ҳам майин жунли қўйлар семиз.

Тинди Абдураҳмонова — колхозининг пешқадам сут соғувчиларидан ҳисобланади. У 15 бош сигирдан муттасил кўп сут соғиб олаётир.

М. Нуриддинов фотолари.

Янги шеърлар

МАНГУ ЧАРОҒБОН

Қуёш қадим ерга мангу чароғбон,
Ленин зулмат ичра қолганди
ўлкам.
Балқиб чиқди қуёш-нур Россиядан,
Унга юзин тутди у кўҳна олам.

Нурга чўмди улкан элим умрини,
Ҳаётбахш бир нурки, абадий
порлар.
Қуёшдан минг карра ёрқин
нигоҳи,
Янги зафарларга элимни чорлар.

Миллион қалбларга у қуёш нури
Иқболни кўрсатди бўронли йилда
Бу қуёш ёғдуси куррамиз умри,
Бу қуёш ёғдуси порлар ҳар элда.

Бу қуёш меҳнаткаш эллар
йўлдоши,
Коммунизм асрин таянчи, боши
Бу қуёш саодат озодлик демак,
У—мангу нур сочган Ленин
қуёши.

КАТТА БАХТ

Яхши мисра яратса шоир
Унга ҳар дил бўлади ташна
Замона бахт, севгига доир
Илҳом келди мисоли чашма.
Туғилганда яхши мисралар.
Олов қалбда бир дунё қувонч.
Заршунослар уни саралар,
Қўяр унга ихлос ва ишонч,
Эҳ мисралар, азиз мисралар
Қалб тубида чашмасиз ҳар пайт.
Сиз бўласиз нурли шуълалар,
Шоир учун сиз-сиз катта бахт!

Тўртликлар

Фарзанд билан гулҳаёт лазиз,
Бўлса ҳамки ўғил ёки қиз,
Уз дилбандинг азиз-ку, аммо
Хулқ, одоби ундан ҳам азиз,

Уғлим, шу боғ нуклам сеники,
Тинч ва обод ўлкам сеники,
Эринма ҳеч, бўлгин билимдон,
«Олим бўлсанг олам сеники».

М. МУҲАММАДҚУЛОВ.

Тошкентим

Кўнгил кулмас Тошкентим, чиройинг кулмагунча,
Осмон ўпар равоқлар то жилва қилмагунча,
Ҳуснингни тутди офат-гарди ғубори-лекин,
Тинмас мардлар ғуборинг киприкла олмагунча,
Ер силкиниб ўйнақлаб, отди эски либосинг,
«Эсинг кетар эскидан» янги кийилмагунча.
Ободлигинг истаб ҳамма жаҳду жадалда,
Юрак қўрин тўкар эл қаддинг тикланмагунча,
Деҳқоний ҳам бел боғлаб бинокорларга ҳамдам,
Ором олма бу ишга бир ҳисса қўшмагунча.

Тўхтамурод ДЕҲҚОНОВ,
колхозчи.

ОҚТОШ ШАЛОЛАЛАРИ

Бугун дам олиш куни. Шаҳар меҳнаткашлари салқинлаб қайтгани ва лагерлар бағрида дам олаётган фарзандларини кўргани Оқтош сари йўл олганлар. Биз ҳам уларга ҳамроҳ бўлдик.

Машинамизнинг тезлик суръати анча пасайди. Ҳамон юқорига кўтарилиб боряпмиз. Узоқ-узоқлардан эсиб келаётган ажойиб тоғ шабадаси, қирнинг тоза, оромбахш ҳавоси баҳри-дилингизни очади. Гарддек ғубор сезилмайди.

Шу пайт горн садоси қулоққа чалинди. Ҳа, ана «Оқтош» пионер лагери.

Юз метрча чамаси юргач, чап томондан болаларнинг қий-чувлари баралла эшитилди. Яна бироз юриб. волейбол мусобақаси қизғин бораётган катта спорт майдонига етдик. Бу ерда «Оқтош» ва «Химик» пионерлар лагерининг спортчилари «беллашмоқда» эдилар. Кўп ўтмай ўйин 0:1 ҳисоби билан «химик»лар фойдасига ҳал бўлди.

Лагерь бошлиғи ўртоқ Р. Улумбековни шаҳардан болаларини кўргани чиққан ота-оналар билан қизғин суҳбатлашаётган пайтда учратдик.

Бош пионервожатий ўртоқ В. Н. Корпец бизни пионерлар хонасига бошлади. Катта, ёруғ хонада «Космодром» бошлиғи (дружина советининг раиси). Чирчиқ шаҳридаги 14-ўрта мактабнинг 9-синф ўқувчиси Галя Шин отряд вожатийлари билан «Бахтиёр ёшлигимиз» темасида ўтказиладиган эрталикка тайёргарлик масалаларини муҳокама қилаётган экан.

Отряд вожатийлардан Тошкентдаги 43, Чирчиқдаги 6 ва 8-мактаб-ларнинг юқори синф ўқувчилари Меҳрибон Муродова, Рустам Носиров, Оля Гвоздовалар ўзлари тайёрлаган концерт номерлари ҳақида дружина совети аъзоларига гапириб бераётган эдилар.

— Лагеримизда дам олаётган пионерлар 20 отрядга бўлинганлар, — деди бош пионер вожатий. Ҳозирги сменада тошкентлик ва чирчиқлик 800 га яқин бола ҳордиқ чиқаряпти. Лагерда баскетбол, волейбол, енгил атлетика, шахмат-шашка каби спортнинг 15 тури бўйича тўгараклар ишлаб турибди.

Шуниси айниқса характерлики, оромгоҳ қўйнида ҳордиқ чиқараётган болаларнинг кўпчилиги табиий офат—зилзиладан зарар кўрган пойтахт меҳнаткашларининг фарзандларидир.

Тарбиячи, пионервожатий, тўгарак раҳбарларидан иборат пионерлар лагерининг катта тарбиячилар коллективи болаларнинг кўнглини кўтариб, уларнинг яйраб дам олишлари учун ҳамма воситалардан самарали фойдаланяптилар.

Биз лагердан қайтар эканмиз, Оқтошдан айқириб оқаётган зилол сув шалоласига жўр бўлиб янграётган пионерларнинг қувноқ қўшиқлари тоғу тошлар оша поёнсиз қир-адирларга файз бағишлаб тарақаларди.

У. САЛОҲИДДИНОВ.

АКА-УКА КОЛЮШЕВЛАРНИНГ ОЛТИН МЕДАЛЛАРИ

Тула-треги велосипед мусобақаларининг бутун жаҳонга машҳур марказидир. Бу ерда Совет Иттифоқи биринчилиги мусобақалари куни кеча тугади. Олинган маълумотларга қараганда, мусобақалар Ўзбекистон спортчиларининг муваффақияти билан тугалланди.

Тошкентлик динамочилардан ака-ука Алексей ва Михаил Колюшевлар энг кучли спортчи эканликларини яна намойиш қилдилар. Михаил «Динамо» терма коллективи составида мусобақада қатнашиб, қувиб етиш бўйича команда пойгасида ва жуфт-жуфт пойгада ғолиб чиқди. Бу ғалабалар унга икки олтин медаль келтирди ва у Совет Иттифоқининг 1966 йилги чемпиони унвонига сазовор бўлди. Алексей Гитдаги бир километрда биринчи ўринна эгаллади ва мамлакат чемпионининг олтин медалига сазовор бўлди. У, тендемда (икки ўринли велосипедда) пойга қилишда бронза медални олди.

Тошкентлик армиячи Алексей Черноглазов ҳам мусобақаларда муваффақиятли қатнашди. У, қуролли кучлар командаси составида қувиб етиш пойгасида қатнашиб, кумуш медаль олди.

Тамом бўлган чемпионат Ўзбекистон велосипедчилари совет спортида пешқадамлик ўрнини маҳкам эгаллаганликлари яна бир марта кўрсатди. Ўзбекистон велосипедчиларидан кўплари мамлакат терма командаси составига киритилди ва улар келажакда ўтказиладиган жаҳон расмий мусобақаларкга тайёргарлик кўрадилар. (ЎзТАГ).

ТАСС АХБОРОТИ

„КОСМОС—127“ ПАРВОЗДА

1966 йил 8 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-127» учирилди. Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

Бошланғич айланиш даври—89,2 минут.

Ер сатҳидан максимал узоқлашуви (апогейида) — 279 километр.

Ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перигейида) — 204 километр.

Орбитанинг оғиши — 51,9 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари 19.994 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик, орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радиосистема приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

Координациялаш —ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

Китоб — билим манбаи. Пойтахтимиздаги Киров номли маданият ва истироҳат боғида очилган пионерлар лагерида дам олаётган пионер ва ўқувчилар ҳам китоб дўстларидир: Пионер вожатий ўртоқ Э. Аметова отряд пионерлари ўртасида китоб ўқишни ташкил этган. Суратда: ўртоқ Э. Аметова 1-отряд пионерлари орасида.

А. Тўраев фотоси.

ЖАСОРАТ

(ОДЕССА МУДОФААСИНИНГ 25 ЙИЛЛИГИ)

Совет халқининг Улуғ Ватан уруши йилларидаги мисли кўрилмаган мардлик ва жасорати, букилмас ирода ва ғалабага юксак ишонч намунаси авлодлар қалбида абадий яшайди. Немис-фашистларига қарши олиб борилган ҳаёт-момот урушида қаҳрамон шаҳарлар кўрсатган жасорат оммавий қаҳрамонлик ва совет ватанпарварлигининг энг юксак чўққиси бўлиб, уларнинг шон-шуҳрати асрлар оша яшайди. Улуғ Ватан урушининг ана шундай ёрқин, ҳаяжонли саҳифаларидан бири Одесса мудофаасидир. Бугун ўша тарихий кунга — 73-кунлик мудофаанинг бошланганига 25 йил тўлади.

Гитлерчилар қўмондонлиги шаҳарни штурм қилиш учун 18 та дивизияни ташлайди. 1941 йил 5 августда Олий Бош Қўмондонлик Ставкаси Одесса душманга берилмасин, курашга Қора денгиз флотини ҳам жалб этиб, сўнгги имкониятларгача ҳимоя қилинсин», деган буйруқ чиқаради. 8 августда эса Одесса атрофи билан қамал ҳолатида деб эълон қилинади. Катта ердан узилиб қолган Одесса душманнинг устун даражадаги кучлари билан қаҳрамонона курашади. Шавкатли совет қўшинлари ва Қора денгиз флотининг денгизчилари, халқ лашкарлари қисмлари, бутун аҳоли оёққа туриб, шаҳар ҳимоясига отланадилар.

Олий Бош Қўмондонлик Ставкаси кўрсатмаси бўйича Приморье армияси ва Одесса ҳарбий-денгиз базаси составида Одесса мудофаа райони ташкил этилади. Шаҳарнинг 100 минг аҳолиси мудофаа истеҳкомларини қуришда актив қатнашади. Қисқа муддат ичида умумий узунлиги 250 километр бўлган учта асосий ва учта қўшимча мудофаа марралари барпо этилади. Шунингдек, 243 та баррикада қурилади.

Область партия комитети раҳбарлигидаги коммунистлар қаҳрамон шаҳар ҳимоясининг ядро кучи ҳисобланарди. Одесса шаҳар партия комитети ҳисобидаги 22 минг коммунистдан 14 минги Одесса мудофаа районн жангчилари сафини тўлдирди. Область комсомол комитетининг чақириғига жавобан одессалик 900 қиз хотин-қизлар мудофаа батальони сафига ихтиёрий равишда кирдилар. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Людмила Павличенко ва Нина Ониловаларнинг моҳир снайперлик шуҳратлари шу ерда, Одессада бошланган эди.

Одесса мудофааси кунларида «фронт» ва «фронт орқаси» деган тушунчалар батамом бирлашиб кетди. Шаҳарнинг ҳар бир меҳнаткаши қўлида қурол билан душманга қарши курашаётган жангчи каби, унинг солдати ва ҳимоячиси бўлди. Шаҳар саноати 134 хил мудофаа маҳсулоти ишлаб чиқарди. 1941 йил 20 августдан 15 октябргача фронт учун бешта бронепоезд, 55 та танк, 1262 та миномёт, 965 та огнемёт, 300 мингга яқин танкка қарши ва қўл гранаталари, 90 мингта ёндирувчи бутилка тайёрланди. Шу билан бирга Одессани бутун мамлакат қўллаб-қувватлади.

Совет ватанпарварларига суяниб, пухта ташкилий ва сиёсий-оммавий иш олиб борган коммунистлар шаҳарни душман кира олмайдиган қалъага айлантирадилар. Одессаликлар душманнинг катта кучларини саросимага солиб, фашистлар қўмондонлигининг Украина ва Донбассни «яшин тезлигида» босиб олиш планини барбод этадилар.

Украинанинг жанубидаги ҳарбий-стратегик вазиятнинг кескин ўзгариши натижасида Олий Бош Қўмондонликнинг буйруғи билан 1941 йил 16 октябрда Одесса ташлаб чиқилади. Одессадан Қримга 86 минг ҳарбий хизматчи, 15 минг шаҳар аҳолиси, 1158 та автомашина, 3625 та от, жуда кўп артиллерия турлари миномётлар ва 25 мингга яқин ҳар хил юклар кўчириб кетилади. Душман шаҳарни ўраб олди-ю, лекин бўйсундира олмади. Одесса партизанлари фашистларга қарши икки ярим йил давомида шиддатли жанг қилдилар. Гитлерчилар қаҳрамон шаҳарни бўйсундиролмаганликларидан дарғазаб бўлиб, кўз кўрмаган ваҳшийликларни қилдилар.

1944 йил 9 апрель одессаликлар ёдида абадий сақланиб қолган. Шу куни кечқурун 3-Украина фронтининг қўшинлари шаҳарга штурм қилиб, 10 апрель эрталаб Одессани немис-фашист босқинчиларидан батамом тозалайдилар.

Ватан қаҳрамон шаҳар ҳимоячилари жасоратини муносиб тақдирлади. Кўрсатган жасорат ва қаҳрамонлиги учун Одесса Ленин ордени ва «Олтин юлдуз» медали билан мукофотланди.

Суратда: Номаълум матрос хотирасига тикланган ёдгорлик.
(ТАСС фотохроникаси).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

КПСС партия ходимлари делегацияси Бухарестда

БУХАРЕСТ. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети химия саноати бўлимининг мудири В. М. Бушуев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси партия ходимлари делегацияси Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ тажриба алмашиш учун бугун Бухарестга келди.

МУХТОРУЛ ДАДДА-МАВРИТАНИЯ ПРЕЗИДЕНТИ

ПАРИЖ. (ТАСС). 42 ёшли Мухторул Дадда яна Мавритания Ислом Республикасининг Президенти қилиб сайланди, деб хабар беради Франс пресс агентлиги. У ана шу мамлакат 1960 йилда мустақиллик олгандан кейин Республика Президенти қилиб 1961 йилда биринчи марта сайланган эди. Мухторул Дадда кеча ўтказилган сайловда мамлакатдаги бирдан бир партия бўлмиш халқ партиясидан президентликка кўрсатилган ягона номзод эди.

ЯПОНИЯДА ЕР ҚИМИРЛАДИ

ТОКИО, (ТАСС). Токиодан 170 километр Ғарби-Шимолда жойлашган Нагано шаҳри районида бугун ер қимирлади. Ер қимирлашининг эпицентри Нагано шаҳридан 10 километрча жанубда жойлашган Мацусиро шаҳри районида эканлиги қайд қилинган. Япония метеорология станциясининг эълон қилган маълумотларига қараганда, Мацусиро районида ер қимирлашининг кучи Японияда қўлланилаётган етти балли шкала бўйича 3 балл бўлган

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ХАНОЙ, 9 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик армиясининг жангчилари шу йилнинг дастлабки ярмидагина мамлакатнинг Жанубий қисмида душманнинг 20.511 солдатини сафдан чиқардилар. Шундан 12.146 таси америкаликлар ва Жанубий Вьетнамдаги урушда қатнашаётган сателлит мамлакатларнинг солдатларидир, деб хабар қилди ВИА агентлиги.

ДИКТАТОРЛИК ҲУКМРОНЛИГИНИНГ НАТИЖАЛАРИ

БУЭНОС-АЙРЕС, (ТАСС). Парагвай диктатори генерал Стреснер режими иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан чуқур кризисни бошидан кечирмоқда. «Унидад Парагуайя» газетаси шу тўғрида хабар беради.

Диктатор Стреснер қонли террор ёрдами билан ҳокимият тепасида қолишга уринмоқда. У, мамлакатдаги демократик кучларга қарши репрессия чораларини кучайтирди. Неча юзлаб ватанпарварлар турмаларга ташланди.

Газетанинг хабар беришича, АҚШ Парагвайдаги ана шу мустабид золимни сақлаб қолишга ҳар қандай йўллар билан уринмоқда. АҚШ шу мақсадда Стреснер режимини «демократик» режим қилиб кўрсатиш учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

АҚШ давлат секретари Дин Раск, деб ёзади газета, Парагвайга келиб кетганидан кейин мамлакатда таъсис этиш мажлисини вужудга келтириш плани амалга оширилмоқда. «Унидад Парагуайя» газетаси таъкидлаб ёзишича, таъсис этиш мажлисига ўтказиладиган сайловлар алдамчиликдан бошқа бир нарса эмас, чунки бу сайловлар фавқулодда аҳвол шароитларида ўтказиладди. Мамлакатда фашизм қонунлари амалда бўлиб, Антонио Майдана азобланмоқда, Хулио Рохас ва Альфредо Алькорта ва бошқа ватанпарварлар турмаларда азоб чекиб ётмоқда. Улар кишанбанд қилиниб, қаттиқ азобланмоқда, барча демократик ва ватанпарвар кучлар қонундан ташқари деб эълон қилинган.

Газета хабарнинг охирида манфур мустабид ҳокимиятни ағдариб ташлаш ва Парагвайда демократик тузум ўрнатиш учун кураш олиб бориш мақсадида барча ватанпарвар кучларни бирлашишга чақиради.

РУМИНИЯ—ЭРОН БИТИМИ

ТЕҲРОН, (ТАСС). Бугун бу ерда Эроннинг Руминиядан 15 минг трактор сотиб олиши ва Эронда трактор йиғув заводи қуриб бериш тўғрисидаги битим имзоланди.

ҲИНДИСТОН. Уй бекалари, ишчилар ва хизматчилардан иборат 500 га яқин хотин-қиз Калкуттадаги ЮСИА (АҚШ информация агентлиги) кутубхонаси биноси олдида АҚШ авиациясининг ВДР шаҳар ва қишлоқларини бомбардимон қилаётганлигига қарши норозилик билдириб, намойиш ўтказдилар.

АП-ТАСС теле фотоси.

ИНТЕРВЕНТЛАРНИНГ ТАЛАФОТЛАРИ

ХАНОЙ, 8 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнамнинг озодлик қуролли кучлари 26 ва 27 июлда Зиадинь вилоятининг Донгду районига жойлаштирилган АҚШ 25 — пиёда аскарлар дивизиясининг 11-бригадасига икки марта тўсатдан ҳужум қилдилар, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги Жанубий Вьетнам «Озодлик» агентлигига асосланиб. Ҳужумлар натижасида ватанпарварлар американинг 600 солдатини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар. 60 танк билан бронемашинани ишдан чиқардилар. 1 вертолётни шикастлантирдилар.

«Тропик чақмоқ» Америка дивизияси Зиадинь вилоятига жойлаштирилган пайтдан бери озодлик қўшинлари унга шу билан саккиз марта зарба бердилар. Ватанпарварларнинг Донгудудаги янги ғалабаси муносабати билан «Озодлик» агентлиги Американинг ана шу дивизияси ҳозирги вақтгача ўз шахсий составининг тўртдан бир қисмини ҳамда жуда кўп миқдордаги танклар билан бронемашиналарни йўқотди, деб шарҳлайди.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан —Олмаота кўрсатади.
20.00—**Дўстлик тўлқинида** («Ёшлик» студияси).
20.45 дан — Олмаота телестудияси кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00— **Телевизион янгиликлар**, 18.15—**Добриня Никитич** (болалар учун), 18.35 — Лагерь устида байроқ (мактаб ўқувчилари учун), 18.55 — **Аксадо** (илмий-оммабоп фильм), 19.05—**Ташналик** (бадиий фильм.
20.40 — **Эртаги кун программаси.**
Ўзбек тилида: 20.45 — **Тошкент янгиликлари**, 20.55 — **Ўзбек куйлари** 21.35 — **Чили мамлакатида** (ҳужжатли фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА —10/VIII да **Ёшликда берган кўнгил** 11/VIII да **Жон қизлар**, Спектакль кеч соат 8 яримда бошланади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Яна тирик—САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», НАВОИЙ номли, (кундуз ва кечқурун).
Сирли пассажир (поезд)—«МОСКВА» (кундуз 3 ва кеч 9.40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.45 минут ва 10 яримда)
Яна тирик —КАФАНОВ номли, НАВОИЙ номли.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 13513. ИНДЕКС 64969. Г. 1176.